

TAIPUMATTOMAN *ERI*-ADJEKTIIVIN MORFOLOGISESTI JA SYNTAKTISESTI
INNOVATIIVISEN KÄYTÖN LUONTEVUUS

Suomen kielen
kandidaatintutkielma
Oulun yliopisto
13.1.2023

Reeta Östberg

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	1
1.1. Tutkimuksen aihe ja motivaatio	1
1.2. Tutkimuksen tausta	2
2. NORMIT <i>ERI</i>-ADJEKTIIVIN MORFOLOGIASSA JA SYNTAKSISSA	5
2.1. Kielen normijärjestelmät	5
2.2. <i>Eri</i> -lekseemin merkitysympäristöt ja sanaluokkajako	6
2.3. Taipumaton <i>eri</i> -adjektiivi	7
2.4. <i>Eri</i> -adjektiivin syntaktiset funktiot	9
3. KYSELY JA AINEISTO	12
3.1. Aineistonkeruumenetelmänä kysely	12
3.2. Tutkimusaineisto	17
4. INNOVAATIOIDEN LUONTEVUUS	19
4.1. Suhtautuminen morfologiseen innovatiivisuuteen	19
4.1.1. Taivutus substantiivipääsanana etumääräritteenä	19
4.1.2. Yksikön ja monikon muotojen yhteenlankeaminen	22
4.1.3. Taivutus inkongruentissa kiteymässä	23
4.2. Suhtautuminen syntaktiseen innovatiivisuuteen	25
4.2.1. Asema predikatiivina	25
4.2.2. Asema predikatiiviadverbiaalina	27
4.3. Yhteenveto	28
5. PÄÄTÄNTÖ	33
LÄHTEET JA LYHENTEET	35
LIITE	

1. JOHDANTO

1.1. Tutkimuksen aihe ja motivaatio

Tutkielmani aiheena on *eri*-adjektiivin innovatiivisen käytön luontevuus. Innovaatioksi kutsutaan kielenpuhujan tuottamaa uudennosta, joka voi ajan saatossa hiipua, säilyä marginaalisessa käytössä tai levitä koko puhujayhteisöön ja johtaa kielen muutokseen (Ojutkangas, Larjavaara, Miestamo & Ylikoski 2009: 214–215; Koivisto 2013: 339). Tavoitteenani on tarkastella, kuinka luontevaksi kielenkäyttäjät kokevat *eri*-adjektiivin morfologisesti ja syntaktisesti innovatiivisen käytön. Kielitoimiston sanakirja (KS 2022 s.v. *eri*) ja Ison suomen kieliopin verkkoversio (VISK 2008 § 610; myös esim. Ikola 1991: 153; Leino 1997: 68; Sorjanen 1997: 319; Hakulinen 2000 [1978]: 545) luokittelevat lekseemin *eri* taipumattomaksi adjektiiviksi. Toisinaan sitä puhekielessä kuitenkin suosituksen vastaisesti taivutetaan. Tarkastelen tutkielmassani morfologisen innovatiivisuuden luontevuutta luku- ja sijaitaivutuksen näkökulmasta. Innovatiivista käyttöä on esimerkiksi ilmaus **erillä lailla*, kun taas yleiskielinen vastine sille on *eri lailla*.

Syntaktisesta näkökulmasta adjektiivi *eri* on yleiskielen mukaisesti substantiivin määritteenä (esim. Hakulinen & Karlsson 1979: 78; VISK 2008 § 610). Puhekielessä sitä käytetään innovatiivisesti, esimerkiksi predikatiivina ilmaustyyppissä *tämä on *eri* tai predikatiiviadverbiaalina ilmaustyyppissä *se tuntuu *eriltä ~ *erille*. Suosituksen mukaiset vastineet ilmauksille ovat esimerkiksi *tämä on toinen ~ muu* ja *se tuntuu toiselta ~ muulta*. Vaihtoehtoisesti ensimmäisestä ilmauksesta tulisi yleiskielinen lisäämällä *eri*-adjektiiville jokin substantiivipääsana kuten ilmauksessa *tämä on eri asia*. Tarkastelen tutkielmassani syntaktisen innovatiivisuuden luontevuutta predikoivien funktioiden eli predikatiivin ja predikatiiviadverbiaalin avulla.

Taipumattoman *eri*-adjektiivin innovatiivista käyttöä on tutkittu vain vähän. Innovaatiivinen käyttö on kuitenkin havaittu (ks. luku 1.2.), ja Kotimaisten kielten keskuksen kielenhuolto-osaston erityisasiantuntija Riitta Korhosen (2022) mukaan ilmiö on yleistymässä. Adjektiivilla *eri* on siis innovatiivista käyttöä, mutta miten käyttöön suhtaudutaan? Usein kieli herättää kielenkäyttäjien keskuudessa monenlaisia mielipiteitä ja kielikeskustelu on tunnepitoista (esim. Leino 1989: 567; Haakana & Mäntynen 2002: 296, 303, 308–310; Hiidenmaa 2003: 16–19; Heikkinen & Mantila 2011: 164; Mäntynen, Halonen,

Pietikäinen & Solin 2012: 325). Myös Korhonen (2022) toteaa artikkelissaan, että Kotimaisten kielten keskuksen yleiskielen seurantatalkoisiin on tullut yhteydenottoja *eri*-lekseemin suositusten vastaisesta käytöstä ja käyttö on esimerkiksi aiheuttanut harmitusta.

Kielen käyttäminen ja siihen suhtautuminen ovat kiinnostavia asioita muun muassa kielenhuollon kannalta, sillä yleiskieli halutaan pitää lähellä todellista kielenkäyttöä (Kankaanpää 2015). Kuitenkaan tutkimustietoa taipumattoman *eri*-adjektiivin innovatiivisen käytön luontevuudesta ei vaikuta olevan. Koenkin, että on aiheellista tutkia, kuinka luontevaksi kielenkäyttäjät ilmiön kokevat. Tutkin kyselyn avulla, miten informantit suhtautuvat *eri*-adjektiivin innovatiiviseen käyttöön. Tutkimuskysymykseni ovat seuraavat:

1. Miten taipumattoman adjektiivin *eri* taivuttamiseen suhtaudutaan?
2. Miten taipumattoman adjektiivin *eri* syntaktisesti innovatiiviseen käyttöön suhtaudutaan?

Tutkielmani etenee niin, että seuraavaksi luvussa 1.2. kerron tutkimukseni taustasta. Luvussa 2 käsittelen tutkielmani teoreettista viitekehystä eli *eri*-adjektiivin normeja kielenhuollon suositusten, kielioppaiden ja -oppien näkökulmasta. Luvussa 3 esittelen aineiston keruussa käyttämäni kyselylomakkeen ja sen tuottaman tutkimusaineiston. Sen jälkeen luvussa 4 analysoin aineistoni ja kokoan tutkimustulokset. Lopuksi luvussa 5 tiivistän tutkielmani sisällön ja kerron sen päätulokset. Viimeisessä luvussa pohdin myös *eri*-adjektiivin innovatiivisen morfologian ja syntaksin tutkimusnäkömiä.

1.2. Tutkimuksen tausta

Taipumattoman adjektiivin *eri* innovatiivista käyttöä on käsitelty Suomen murteiden sanakirjassa (SMS s.v. *eri*), jossa todetaan *eri*-nominin olevan tavallisesti taipumaton mutta taipuneena etenkin sanaliitossa *erillä lailla. Murteissa on havaittu myös predikatiivista käyttöä: *eri*-lekseemi esiintyy predikatiivina usein substantiivin luonteisesti tarkoittaen esimerkiksi 'eri asiaa' (SMS s.v. *eri*).

Nyky-suomen sanakirjassa (NS s.v. *eri*) mainitaan *eri*-lekseemin käyttö predikatiivina, tosin käyttöalaltaan harvinaisena. Predikatiivista käyttöä ei pidetä kartettavana, eikä *eri*-lekseemin tilalle suositella muita vertailusanoja. Itkonen puolestaan toteaa Kielioppaas- saan (1985: 136) sekä veroilmoituksen kieltä käsittelevässä artikkelissaan ”Verokarhun

puhuteltavana” (1978: 92–93), ettei *eri*-lekseemiä käytetä nykykielessä juuri predikatiivina, ja *eri*-lekseemin tilalla predikatiivisessa asemassa hän suosittelee käyttämään mieluummin lekseemiä *toinen* tai *muu*.¹ Suomen kielen perussanakirja (PS s.v. *eri*) ja Kieli-toimiston sanakirja (KS 2022 s.v. *eri*) antavat *eri*-hakusanan predikatiivista käyttöä havainnollistavaksi esimerkiksi *eri kuin* -rakenteen *Hänen kantansa oli eri kuin enemmistön*. Predikatiivisessa asemassa suositettavampana edussanana pidetään lekseemejä *erilainen*, *muunlainen*, *toinen* tai *muu* (PS s.v. *eri*; KS 2022 s.v. *eri*).

Eri-adjektiivin innovatiivista käyttöä on käsitelty myös kielenhuollon tiedotukseen erikoistuneessa Kielikello-lehdessä. Räikkälä (1986) huomauttaa, että lekseemi *eri* kuuluu taipumattomien adjektiivien joukkoon eikä sitä ”koskaan taivuteta pääsanansa mukaan”. Myös Palander (2006) muistuttaa *eri*-adjektiivin taipumattomuudesta, ja lisäksi hän toteaa adjektiivin olevan syntaktiselta asemaltaan adjektiiviattribuutti eli substantiivin adjektiivimäärite. Palander on havainnut adjektiivin innovatiivista käyttöä predikatiivina (esim. *omistaja on eri kuin haltija* sekä *asia on eri*). Hän toteaa tällaisen käytön suositusten vastaiseksi ja perustelee asiaa sillä, etteivät muutkaan taipumattomat adjektiivit voi toimia predikatiiveina (esim. *tyttö on *pikku* tai *vuosi on *viime*). (Palander 2006.)

Tuorein näkemys *eri*-adjektiivin käyttöön saadaan Kielikello-lehdessä Korhoselta (2022), joka nostaa artikkelissaan esiin Palanderin tavoin *eri*-adjektiivin taivuttamisen sekä käytön predikatiivina. Taivuttamattomuuden suosituksesta hän on edellä mainittujen kirjoittajien kanssa yhtä mieltä, mutta ilmiön aiemmasta keskustelusta poiketen hän käsittelee *eri*-adjektiivin predikatiiviasemaista käyttöä kahden eri rakennetyypin näkökulmasta: itsenäisenä adjektiivipredikatiivina (esim. *toimitusosoite on *eri*) sekä *eri kuin* -rakenteeseen sisältyvänä lausekkeen edussanana (esim. *toimitusosoite on *eri kuin las-kutusosoite*). Korhonen huomauttaa, että *eri kuin* -rakenteeseen sisältyvä *eri*-adjektiivi ei ole itsenäinen predikatiivi, minkä vuoksi voitaisiin harkita, että kahteen predikatiivirakennetyyppiin suhtauduttaisiin keskenään eri tavalla: itsenäinen adjektiivipredikatiivi ei kuuluisi yleiskieleen mutta *eri kuin* -rakenteinen predikatiivi kuuluisi. Aiemmin predikatiiviasemaista *eri*-adjektiivia on ehdotettu korvattavaksi vertailusanalla *muu* tai *toinen* (esim. PS s.v. *eri*; Palander 2006; Itkonen & Maamies 2011: 131). Korhonen kuitenkin

---

¹ Itkonen (1978: 92–93) suosittelee *eri*-adjektiivin tilalle pronominia *muu* veroilmoituksen tapauksessa ”Kohdassa 206 on veroviranomaisia varten edellinen henkikirjoituskunta, mikäli se on eri kuin 1977 vuoden henkikirjoituskunta”.

toteaa, että toimiakseen myös ne tarvitsevat suhteuttavaa täydennystä (esim. *äidinkieli on muu kuin suomi*). Rakente *eri kuin* on siis verrattavissa yleiskielisiin *muu kuin-* ja *toinen kuin* -rakenteisiin, jotka ovat niin ikään suhteuttavia vertailuilmauksia. (Korhonen 2022.)

Poutanen (2019) on tutkinut kandidaatintutkielmassaan taipumattoman *eri*-adjektiivin innovatiivista sijaituvuutta keskustelupalstalta kootun korpusaineiston avulla ja todennut, että adjektiivilla on laaja taivutusparadigma. Hän havaitsi, että *eri*-adjektiivia taivutettiin sekä yksikössä että monikossa mutta monikon taivutus oli harvinaisempaa kuin yksikön (Poutanen 2019: 11). Poutanen (2019: 20–21) huomasi myös yksikön ja monikon muotojen yhteenlankeamista useissa sijamuodoissa. Tällaisessa käytössä *eri*-adjektiivin yksiköllinen taivutusmuoto korvasi monikollisen muodon (esim. **erille suunnille* pro **ereille suunnille*).

Huomionarvoista Poutasen (2019: 18) tutkimuksen aineistossa on myös se, että innovatiivinen käyttö on levinnyt inkongruenttiin kiteymään (esim. **erillä tavoin* pro *eri tavoin*). Kiteymä on kiteytynyt ilmaus, tässä tapauksessa lausekkeen muodostava sanaliitto, jonka etutäydennyksenä on esimerkiksi adjektiivi, pronomini tai kvanttori ja edussanana partitiivi- tai instruktiivimuotoinen substantiivi (esim. *pitkän aikaa, tällä tavoin* ja *vähässä määrin*). Osalla inkongruenteista rakenteista on kongruoiva vastine (esim. *tällä tavoin ~ tällä tavalla*). (VISK 2008 § 686, 1234, 1303.)

Itkonen (1976: 53) pohtii omiin havaintoihinsa pohjaten, etteivät muoto-opillisesti innovatiiviset muodot – jotka koskevat artikkelin tapauksessa vokaalivartaloistumista – tunnu yltävän rakenteeseen tai lausetyyppiin, ”joka on säilytynyt kielitajuun kokonaisena”. Morfologisen innovatiivisuuden esiintyminen inkongruentissa kiteymässä onkin mielenkiintoinen ilmiö, sillä kyseessä on tiettyyn muotoon kiteytynyt rakenne, jonka innovatiivinen muoto puolestaan rikkoo. Poutasen (2019) tutkimuksen lisäksi on näyttöä innovaatioiden leviämisestä konteksteihin, joiden voisi ajatella edustavan hajoamatonta yksikköä morfologisessa prosessoinnissa. Esimerkiksi Oulun yliopistossa innovatiivisen morfologian vokaalivartalotutkimuksessa on havaittu, että morfologinen kielenmuutos on edennyt kiteytyneisiin ilmauksiin: innovatiivisuutta on todettu esimerkiksi verbi-idiomeissa *paksuksi *panien* pro *pannen* (Kärkkäinen 2021: 33, 69) ja *nälkää *näkeä* pro *nähdä* (Korja 2021: 52, 64) sekä adpositioleksikaalistumassa **näkien* pro *nähden* (Leinonen 2022: 49).

2. NORMIT *ERI*-ADJEKTIIVIN MORFOLOGIASSA JA SYNTAKSISSA

Tutkimukseni teoreettisena viitekehystenä on kielenhuollon suositusten mukainen käyttö, johon suhteutan ilmiön innovatiivisen käytön. Aloitan kuvailemalla erilaisten normien luonnetta luvussa 2.1. Sen jälkeen luvussa 2.2. kerron *eri*-lekseemin merkitysympäristöistä ja sanaluokkajaosta. Luvussa 2.3. esittelen *eri*-adjektiivin morfologiaa ja morfosyntaksia taipumisen ja kongruenssin näkökulmista ja luvussa 2.4. *eri*-adjektiivin syntaktisia funktioita. Käsittelen lekseemiä poikkeuksellisena nominina eli taipumattomana adjektiivina, joten kuvailen sen luonnetta yläkategoriaansa adjektiiveihin suhteutettuna.

2.1. Kielen normijärjestelmät

Kielenhuollossa normeilla tarkoitetaan kodifioituja normeja eli sanakirjoihin, kielioppeihin ja kielioppaisiin kirjattuja kielenkäytön ohjeita (Rintala 1992: 47; Kolehmainen 2014: 20–21). Kielenkäytön normi on siis sääntö, ohje tai suositus, jonka perusteella arvioidaan ilmauksen hyväksyttävyyttä standardoidussa yleiskielessä (Kolehmainen 2014: 19, 21). Kielenhuollossa sanoilla *normi*, *suositus* ja *sääntö* tarkoitetaan keskenään suunnilleen samaa. Nykyinen suosituksista puhumisen malli korostaa kuitenkin sitä, ettei Suomessa virallisillakaan kielenhuoltoelimillä ole määräysvaltaa. (Kankaanpää 2013.) Suomen kielessä voimassa olevia kielenhuollon suosituksia ovat esimerkiksi *eri*-sanon taipumattomuus (KO1) ja vaikutelmaverbien rektionmukaisten täydennysten ablatiivi- tai allatiivisijaisuus (esim. *maistua hyvältä ~ hyvälle*; KO2).

Iso osa kielen normeista on puolestaan luonnollisia, eli ne eivät perustu tietoisiin päätöksiin. Tällaiset normit kuuluvat kielen perusrakenteeseen, ja kielenoppija omaksuu ne jo varhaisessa vaiheessa. Luonnollinen normi ohjaa suomen kieltä puhuvaa esimerkiksi valitsemaan *rakastaa*-verbin kohteen partitiivimuotoon (*minä rakastan sinua*). (Kolehmainen 2014: 19–20.) Myös kielenhuollon suositus *eri*-adjektiivin käytöstä perustuu luonnolliseen normiin. Luonnollisissa normeissa on vaihtelua, joten yleiskieli on eräänlainen kompromissi ja kielenhuolto asiatyylisissä teksteissä eri variaatioiden hillitsijä (Nikanne & Paulsen 2020: 767).

Kielisosiologisesta näkökulmasta kielen normilla tarkoitetaan kieliyhteisön käsitystä siitä, mikä eri tilanteissa on sopivaa kieltä (Kolehmainen 2014: 19; ks. Bartsch 1987). Tällaisten niin sanottujen sosiaalisten normien kuvaus on kielenhuollon ja kielentutkimuksen kannalta olennaista, jotta voidaan selittää kielen käyttötapoja ja soveltaa tietoa käytäntöön (Mäkilähde & Hynönen 2019: 295).

Viitataan tässä tutkielmassa suosituksilla kodifioituihin normeihin, jotka ovat käsittelemäni ilmiön osalta suhteellisen yksimielisiä (ks. luvut 1.2., 2.3. ja 2.4.). Morfologiassa suositukset tukevat yksimielisesti *eri*-adjektiivin taipumattomuutta (ks. luvut 1.2. ja 2.3.). Syntaktista innovatiivisuutta käsittelevässä kielikeskustelussa *eri kuin* -rakennetta koskevia kodifioidun normin rajoja on kuitenkin kyseenalaistettu (ks. luku 1.2.).

2.2. *Eri*-lekseemin merkitysympäristöt ja sanaluokkajako

Kielitoimiston sanakirja (KS 2022 s.v. *eri*) ja sitä edeltänyt Suomen kielen perussanakirja (PS s.v. *eri*) antavat *eri*-lekseemille kaksi merkitysympäristöä. Ensimmäisen mukaan lekseemi on taipumaton adjektiivimerkityksessä 'erillinen, itsenäinen, erityinen, oma; toinen, erilainen' (esim. *eri huoneet* tai *olla eri mieltä*) ja adjektiivia käytetään myös epämuodollisessa arkikielessä tehostavana ilmauksena (esim. *eri epeli*). Toisessa merkitysympäristössä *eri*-lekseemi toimii adverbina rakenteissa, jotka ilmaisevat jonkin ominaisuuden erilaista määrää tai astetta, tai adverbina ilmaisemassa vastakohtaa merkityksille 'yhtä, yhden, saman' (esim. *eri pitkälle*). Adverbista käyttöä merkityksessä 'erittäin, tavattoman, kamalan, hurjan' (esim. *eri hauska*) Suomen kielen perussanakirja (PS s.v. *eri*) kuvaa arkiseksi ja Kielitoimiston sanakirja (KS 2022 s.v. *eri*) taas vanhentuneeksi. Lisäksi lekseemi esitellään yhdyssanan määriteosana *-inen*-loppuisissa yhdysadjektiiveissa ja niiden johdoksissa (esim. *eripituinen*). (PS s.v. *eri*; KS 2022 s.v. *eri*.)

Lekseemin *eri* luokittelu sekä adjektiiviksi että adverbiksi kuvastaa yksiselitteisen sanaluokkajaon visaisuutta. Koska adjektiivit ovat ominaisuuksiltaan tarkoitetta kuvailevia ja luonnehtivia (esim. Hakulinen & Karlsson 1979: 77; VISK 2008 § 603; Laaksonen & Lieko 2011: 59), *eri*-lekseemin voidaan nähdä edustavan kyseistä sanaluokkaa. Myös lekseemin syntaktinen asema substantiivin määritteenä (esim. Hakulinen & Karlsson 1979: 78; VISK 2008 § 610) antaa perusteen adjektiiviksi luokittelulle. *Eri*-lekseemi sopiikin

semanttisesti ja syntaktisesti adjektiiveihin, mutta deklinaation puuttuminen tekee siitä morfologisesti epätyypillisen nominin. Tarkastelen tutkielmassani *eri*-lekseemin käyttöä edellä kuvatussa ensimmäisessä merkitysympäristössä, taipumattomana adjektiivina, eli rajaan tutkielmastani pois adverbisen käytön.

2.3. Taipumaton *eri*-adjektiivi

Suomen morfosyntaksiin kuuluu olennaisesti samaan konstruktion kuuluvien sanojen ja lausekkeiden kieliopillinen mukautuminen toisiinsa eli kongruenssi. Kongruenssi voi esiintyä lausekkeen tasolla, kuten substantiivilausekkeen sisäisenä luku- ja sijakongruenssina, tai lauseen tasolla, kuten subjektin ja predikatiivin välisenä mukautumisena. (VISK 2008 § 1267, määritelmät.) Kuvailen seuraavaksi morfologista kongruenssia ja muuta taivutusta prototyyppisen adjektiivin näkökulmasta, minkä jälkeen vertaan *eri*-adjektiivin käyttäytymistä tyypillisen adjektiivin morfologiaan ja morfosyntaksiin.

Tyypillinen adjektiivi on syntaktisesti substantiivin määritteenä (esim. *nuoret koirat*; Hakulinen & Karlsson 1979: 77). Lisäksi adjektiivi voi toimia predikatiivina (esim. *koirat ovat nuoria*) tai predikatiiviadverbiaalina (esim. *koirat vaikuttavat nuorilta ~ nuorille*; VISK 2008 § 603). (Ks. syntaksista tarkemmin luku 2.4.) Substantiivilausekkeessa adjektiivimäärite kongruoi pääsanansa kanssa sekä luvussa että sijassa (esim. *nuor+i+lla koir+i+lla*; Vilkuna 2000: 40; VISK 2008 § 1302). Etumääritteen kongruenssia voidaan periaatteessa pitää redundanttina (VISK 2008 § 610), mutta toisaalta se tukee substantiivilausekkeen sisäistä koheesiota (esim. *tällaise+en koira+n kasvatukse+en*; Hakulinen & Karlsson 1979: 127).

Kun adjektiivi on syntaktiselta asemaltaan predikatiivi tai predikatiiviadverbiaali, mukautuminen vaihtelee. Adjektiivipredikatiivi kongruoi luvussa, mutta sijakongruenssi riippuu esimerkiksi subjektin tarkoitteen jaollisuudesta ja jaottomuudesta (esim. *lasi+t ovat läpinäkyv+i+ä* pro *(viini)lasi+t ovat kaunii+t*; Shore 2020: 176). Kun adjektiivipredikatiivi taas luokittelee subjektia yksilöivästi eli identifioi², se on subjektin kanssa samassa sijassa ja luvussa (esim. *Miettisen lapse+t ovat luokan oppilaista pisimmä+t*; Shore 2020:

² Tällaista predikatiivia kutsutaan joissakin kieliopissa (esim. Penttilä 1963: 608; Shore 2020: 193–199) identiteettipredikatiiviksi.

193–194).³ Predikatiiviadverbiaalin kongruoiminen luvussa ei puolestaan ole yhtä säännöllistä kuin predikatiivin. Predikatiiviadverbiaali voi olla samassa luvussa luonnehtimansa lauseenjäsenen kanssa, mutta lukukongruenssi voi myös puuttua (esim. *koira+t ovat saira+i+na ~ sairaa+na*). (Hakulinen & Karlsson 1979: 212; VISK 2008 § 974, 1286; Shore 2020: 218.)

Taipumattomat adjektiivit eroavat edellä kuvatun kaltaisista prototyypisistä adjektiiveista siten, ettei substantiivi laukaise niissä luku- eikä sijakongruenssia (Hakulinen & Karlsson 1979: 127; VISK 2008 § 1303). Komparaatio (esim. *nuorempi : nuorin*) on tyyppillinen suhteellisille adjektiiveille eli huomattavalle osalle adjektiiveista (VISK 2008 § 603), mutta taipumattomille adjektiiveille luonteenomaista on puolestaan se, etteivät ne komparoidu (esim. **erimpi : *erein*; Leino 1997: 68; VISK 2008 § 610). Myös *eri*-adjektiivin absoluuttisuus estää sitä komparoitumasta ja implikoi ennemminkin vastakohtaisuutta komplementaariseen vastakohtapariinsa *sama* (Punttila 1985: 18; ks. absoluuttisista adjektiiveista myös Hakanen 1973: 21; VISK 2008 § 606). Suosituksen mukaisessa käytössä taipumattomat adjektiivit ovat siis nimensä mukaisesti taipumattomia. Tarkastelemani *eri*-lekseemin lisäksi muita taipumattomia adjektiiveja ovat esimerkiksi lekseemit *aimo*, *ensi*, *koko*, *pikku* ja *viime*. Puhekielessä tällaisena käyttäytyvät myös lekseemit *eka*, *toka* ja *vika*. (VISK 2008 § 610.)

Jotkin adjektiivit esiintyvät sekä taipumattomina että taivutettuina (Länsimäki, Helsingin Sanomat 12.10.2008). Tällaisia ovat esimerkiksi adjektiivi *kelpo* (esim. *kelpo kansalaiset* ja *kelvolla vaikuttava lopputulos*) sekä *-inen*-loppuisen substantiivin tai adjektiivin määrittäneenä adjektiivi *aito* (esim. *aito ~ aitoon hämäläiseen tapaan*; Länsimäki, Helsingin Sanomat 12.10.2008; KS 2022 s.v. *kelpo*, *aito*). Kongruimaton adjektiivi muodostaa substantiivin kanssa yhdyssanamaisen kokonaisuuden, ja tiivistyminen yhdyssanaksi on mahdollista esimerkiksi merkitykseltään eriytyneissä ilmauksissa (esim. *pikkusormi pro pikku sormi*; VISK 2008 § 402, 586, 610). Yhdyssanamaisuutta tukee myös Lauri Hakulisen (2000 [1978]: 545) hypoteesi siitä, että taipumattomat adjektiivit *eri*, *ensi* ja *pikku* – mahdollisesti myös *viime* – olisivat kielen kehittyessä irtautuneet yhdyssanan

---

³ Lisäksi on poikkeustapauksia, joilla on erilainen sija- ja lukuvaihtelu ja/tai ne ovat erikoistuneet tiettyihin merkitystehtäviin. Tällaisia ovat superlatiivinen asenneadjektiivi predikatiivin edussanana (esim. *ihmissuhteet ovat tärkeintä elämässä*), yksiköllinen subjekti ja monikollinen inklusion predikatiivi (esim. *työtömyysaste on Kymenlaaksossa maan korkeimpia*) ja vertailua ilmaiseva adjektiivi predikatiivina (esim. *ne ovat erilaiset ~ erilaisia*). (VISK 2008 § 949, 952, 955; Shore 2020: 200–209.)

määriteosan asemasta. Yleiskielessä *eri*-adjektiivi toimii yhdyssanan määriteosana *-inen*-loppuisissa yhdysadjektiiveissa (esim. *erilainen*, *erivärinen*; KS 2022 s.v. *eri*).

Suosituksen mukaisen käytön lisäksi taipumatonta *eri*-adjektiivia käytetään innovatiivisesti (ks. luku 1.2.). Innovatiivisen taivutuksen voidaan ajatella kumpuavan suomen kielen rakenteita noudattavista luonnollisista normeista, kuten adjektiivimääritteen ja sen substantiivipääsanan kongruenssista. Tällöin taivutustunnukseen otetaan mallia substantiivipääsanasta (esim. yksikön adessiivimuoto **eri+llä tava+lla*). Kongruenssi ei voi kuitenkaan olla syynä innovatiiviseen morfologiaan inkongruenteissa kiteymissä (esim. **eri+llä tavo+i+n* pro *eri tavo+i+n*). Esimerkkitapauksen taivutuksessa toiminee mallina ilmaustyyppi *tällä tavoin*. Predikoivan lauseenjäsenen innovatiivinen taivutus voi muokata suomen kielen yleistä nominintaivutusta (esim. *ovatko nämä samo+ja ~ *ere+jä*), ja lisäksi predikatiiviadverbiaalin funktiossa olevan *eri*-adjektiivin taivutus voi olla rektion mukaista (esim. *suunnitelmani muuttui toise+ksi ~ *eri+ksi*; KS 2022 s.v. *muuttua*).

2.4. *Eri*-adjektiivin syntaktiset funktiot

Adjektiivi muodostaa adjektiivilausekkeen joko yksin tai laajennuksien kanssa (esim. *lämmiin* tai *miellyttävän lämmiin*). Adjektiivilauseke on syntaktisesti substantiivin etumäärite (esim. *lämmiin pusero*), predikatiivi (esim. *pusero on lämmiin*) tai predikatiiviadverbiaali (esim. *pusero tuntuu lämpimältä*). (VISK 2008 § 603.) Taipumattomat adjektiivit eivät puolestaan predikoidu eli luonnehdi toista lauseenjäsentä predikatiiveina (esim. *ajatus on *eri*) tai predikatiiviadverbiaaleina (esim. *ajatus vaikuttaa *eriltä*). Niitä käytetään yleiskielessä syntaktisesti ainoastaan substantiivien etumääritteinä (esim. *eri pusero*; VISK 2008 § 603, 610). Adjektiivilauseke on silloin upotteisena substantiivilausekkeen osana eikä lausetasolla tarkasteltuna muodosta itsenäistä adjektiivilauseketta (Shore 2020: 86, 435).

Taipumaton adjektiivi sijaitsee substantiivilausekkeessa pääsanansa edessä (esim. *kai-kilta eri puolilta* pro **eri kaikilta puolilta*; Vilkuna 2000: 181, 187; VISK 2008 § 610). Prototyyppinen adjektiivi saa intensiteettimääritteitä eli puheena olevan ominaisuuden astetta intensifioivia määritteitä (esim. *erittäin* ja *tavattoman*; Vilkuna 2000: 40; VISK

2008 § 615, 664, määritelmät), mutta taipumattomat adjektiivit puolestaan eivät (esim. *erittäin *eri*; Vilkuna 2000: 189; VISK 2008 § 610). Adjektiivi *eri* voi kuitenkin saada täyteen asteen määritteen (esim. *täysin eri mieltä, ihan eri tavoin*; VISK 2008 § 606, 615).

Eri-adjektiivia käytetään innovatiivisesti myös predikoivissa funktioissa (esim. *syy on *eri ja kilpikonna näyttää *eriltä*; ks. luku 1.2.), joten käsittelen syntaktisista funktioista myös predikatiivia ja predikatiiviadverbiaalia. Adjektiivipredikatiivi on nominatiivi- tai partitiivisijassa oleva lauseenjäsen, joka luonnehtii toista lauseenjäsentä (VISK 2008 § 944). Prototyypin predikatiivi täydentää rakenteellisesti *olla*-verbiä luonnehtimalla subjektin tarkoitetta (esim. *hän on hurmaava, se on kamalaa*; VISK 2008 § 943). Poikkeuksena ovat tapaukset, joissa adjektiivi toimii predikatiivina subjektittomassa lauseessa (esim. *on kylmä*; VISK 2008 § 943, 954).

Predikatiiviadverbiaali on niin kutsuttu hybriditapaus: sillä on adverbiaalinen sijamuoto, mutta se on merkitykseltään predikatiivin kaltainen (VISK 2008 § 866; Shore 2020: 113, 218). Predikatiiviadverbiaali luonnehtii toista lauseenjäsentä eli luo suhteen subjektiin (esim. *keitto maistui hyvältä ~ hyvälle*), objektiin (esim. *luulin sinua rehelliseksi*) tai toiseen adverbiaaliin (esim. *pidän kalasta raakana*; Shore 2020: 218). Predikatiiviadverbiaalit kuuluvat adverbiaaleihin. Ne voivat olla joko määritteitä (esim. *väsyneenä en jaksanut työskennellä*) tai rektiötäydennyksiä (esim. *en pidä sinua pätevänä*; VISK 2008 § 974). Vaikutelmaverbit, kuten *tuoksua, maistua, näyttää* ja *vaikuttaa*, saavat usein ablatiivi- tai allatiivisijaisen predikatiiviadverbiaalilaajennuksen (esim. *maistua hyvältä ~ hyvälle*; VISK 2008 § 488, 979). Sijamuotona predikatiiviadverbiaaleilla voi olla allatiivi, ablatiivi, translatiivi tai essiivi (VISK 2008 § 974; Shore 2020: 218). *Eri*-adjektiivin innovatiivista käyttöä predikatiiviadverbiaalina ei ole käsitelty paljon, mutta Poutasen (2019: 19) korpusaineistossa käyttöä esiintyy. Taulukko 1 havainnollistaa predikatiiviadverbiaalisen suositusten mukaista ja innovatiivista käyttöä.

TAULUKKO 1. Predikatiiviadverbiaalin sijamuodot ja esimerkkivirkkeet.

sijamuoto	suosituksen mukainen virke	innovatiivinen virke
allatiivi	<i>Metsässä ilma tuoksuu raikkaalle.</i>	<i>Metsässä ilma tuoksuu *erille.</i>
ablatiivi	<i>Keitto maistui hyvältä.</i>	<i>Keitto maistui *eriltä.</i>
translatiivi	<i>Luulin sinua kaverikseni.</i>	<i>Suunnitelmani muuttui *eriksi.</i>
essiivi	<i>En pidä sinua pätevänä.</i>	<i>Pidän häntä *erinä.</i>

Predikatiivi ja predikatiiviadverbiaali ovat tiettyssä lauseenjäsensuhteissa toimivia lausekkeita (Vilkuna 2000: 89; Shore 2020: 174, 218). Adjektiivi voi olla itsenäisenä predikatiivina tai predikatiiviadverbiaalina (esim. *paita oli* [lyhyt], *paita näytti* [lyhyeltä]). Lisäksi se voi olla predikatiivi- tai predikatiiviadverbiaalilausekkeen edussanana esimerkiksi vertailevassa *eri kuin* -rakenteessa (esim. *paita oli* [lyhyempi kuin kuvissa], *paita näytti* [lyhyemmältä kuin kuvissa]). Taipumaton *eri*-adjektiivi ei ole kummassakaan rakennetyypissä suosituksen mukainen: ei itsenäisenä predikatiivina tai predikatiiviadverbiaalina (*paita oli *eri*, *paita näytti *eriltä*) eikä predikatiivi- tai predikatiiviadverbiaalilausekkeen edussanana *eri kuin* -rakenteessa (*paita oli *eri kuin kuvissa*, *paita näytti *eriltä kuin kuvissa*). Edellisissä esimerkeissä *kuin*-vertailukonjunktion sisältävät lausekkeet ovat syntaktisesti vertailusanan *eri* täydennyksiä (ks. *kuin*-rakenteesta VISK 2008 § 819, 1172).

Keskustelu *eri*-adjektiivin käytöstä predikatiivilausekkeen edussanana *eri kuin* -rakenteessa on ajankohtainen (ks. luku 1.2.). Kielitoimiston sanakirjan (KS 2022 s.v. *sama*, *toinen*) *sama*- ja *toinen*-hakusanojen käyttöä havainnollistavien esimerkkivirkkeiden mukaan myös muita samanlaisuutta tai erilaisuutta merkitseviä vertailusanoja käytetään predikatiivisesti *X kuin* -rakenteessa (esim. *Vaikutelma on aivan sama kuin jos istuisi lentokoneessa*, *Minun asemani on aivan toinen kuin sinun*). Yhteistä vertailusanoilla on se, että ne implisiittisesti edellyttävät suhteuttamista johonkin vertailukohtaan (VISK 2008 § 634).

3. KYSELY JA AINEISTO

Tutkielmani aineistonkeruumenetelmänä on kysely. Keräsin harkinnanvaraisen näyteaineiston sähköisellä kyselylomakkeella (liite) Webropol-palvelun avulla. Esittelen seuraavaksi luvussa 3.1. kyselylomakkeen rakenteen ja kerron, millaista tietoa kullakin osiolla tavoittelin. Sen jälkeen luvussa 3.2. esittelen kyselystä saamani tutkimusaineiston sekä kuvailen analyysimenetelmää.

3.1. Aineistonkeruumenetelmänä kysely

Tutkielmani tavoitteena on selvittää, kuinka luontevaksi kielenkäyttäjät kokevat *eri*-adjektiivin innovatiivisen käytön. Koska tutkittavina ovat kielenkäyttäjien näkemykset, valitsin aineistonkeruumenetelmäksi kyselyn. Kyselytutkimusta käytetään juuri kokemusperäisen tiedon tarkasteluun (Alanen 2011: 146; Vanhatalo & Vehkalahti 2020: 241). Pyysin informantteja arvioimaan vastauksiaan oman kielitajunsa eli suomen kieltä koskevien tietojensa ja taitojensa perusteella (ks. kielitajusta Hamunen & Huumo 2020: 199, 203–212). Kielitieteessä kysely on menetelmä, jolla uskotaan voitavan tutkia informantin kielitajua tai ainakin informantin käsitystä omasta kielitajustaan (Vanhatalo & Vehkalahti 2020: 245).

Tutkimuskysymyksiä operationalisoidessani käytin apunani ilmiön aiempaa tutkimusta ja käsittelyä (ks. luku 1.2.). Valitsin kyselyn esimerkkivirkkeisiin sellaisia sijamuotoja, joita Poutasen (2019) korpusaineistossa käytettiin taajaan, kuten yksikön adessiivin ja monikon nominatiivin. Huomioin kyselyssä myös Poutasen (2019) havaitsemat yksikön ja monikon muotojen yhteenlankeamisen sekä inkongruenttien kiteymien innovatiivisuuden. Syntaktisen innovatiivisuuden luontevuutta päädyin mittaamaan useiden kielioppaiden ja kielenhuollon artikkelien (ks. luvut 1.2. ja 2) käsittelemän *eri*-adjektiivin predikaatiivaseman avulla sekä Poutasen (2019) korpusaineistossa esiintyvän predikaatiiviadverbiaaliaseman avulla. Lisäksi huomioin esimerkkivirkkeissä Korhosen (2022) tarkasteleman *eri kuin* -rakenteen.

Kyselytutkimus saa syvyyttä keskustellessaan korpustutkimuksen kanssa (Itkonen & Pajunen 2010: 73). Esimerkkivirkkeitä konstruoidessani käytin omaa kielitajuani mutta otin

virkkeisiin mallia myös Kielipankin Korp-korpustyökalun⁴ Suomi24-korpusaineistosta sekä Google-hakupalvelun tuloksista. Modifioimalla luonnollisia ilmauksia laadin sellaisia virkkeitä, jotka eivät nojaa vain omaan kielitajuuni vaan ovat esimerkkejä mahdollisimman autenttisesta kielenkäytöstä.

Kyselyn (liite) saatesanoissa kerroin lyhyesti tutkivani suomen kielen *eri*-sanaa. En halunnut kuitenkaan selittää informanteille tarkemmin keskittyväni adjektiivin innovatiiviseen käyttöön ja sen luontevuuteen, jotta heidän antamansa vastaukset olisivat mahdollisimman intuitiivisia. Kehotin informantteja vastaamaan oman kielitajunsa eikä koulussa oppimiansa kieliopin sääntöjen mukaan, jotta heille ei tulisi mielikuvaa oikeista ja vääristä vastauksista. Tästä huolimatta informanteilla voi olla sosiaalisen suotavuuden vastaustaipumus eli taipumus vastata odotettavalla, hyväksyttävällä tai norminmukaisella tavalla (Vanhatalo & Vehkalahti 2020: 253; ks. sosiaalisen suotavuuden vastaustaipumuksesta Nederhof 1985: 264). Jotta sosiaalinen suotavuus ei vaikuttaisi vastauksiin, kannattaa ilmiötä lähestyä monista eri kulmista (Vanhatalo & Vehkalahti 2020: 253). Tutkielmani kysely mittaakin ilmiön innovatiivisia ulottuvuuksia redundanttisesti.

Kyselyssä oli neljä tehtävää: kaksi ensimmäistä olivat avoimia ja kaksi jälkimmäistä suljettuja. Tehtävät 2–4 (ks. liite) sisälsivät alakohtia. Tehtävien jälkeen oli kommentteja tai perusteluja varten avokysymyksiä, joihin informantit pystyivät halutessaan vastaamaan. Vanhatalon ja Vehkalahden (2020: 254) mukaan helpoimmat kysymykset kannattaa sijoittaa kyselyn alkuun ja lisäksi on mietittävä, miten kysymykset voivat vaikuttaa tulevien tehtävien vastauksiin. Kyselyn kysymyksiä ei esitetty informanteille satunnaisessa järjestyksessä vaan niiden vaativuuden ja pituuden perusteella. Järjestämällä kysymykset näin tarkoitukseni oli myös estää mahdolliset herätevaikutukset eli aiempien kysymysten aktiiviset mallit *eri*-adjektiivin innovatiivisesta käytöstä (ks. herätevaikutuksesta Martin 2011: 174–175).

Kyselyn edetessä informantit eivät voineet palata kyselyssä taaksepäin edelliseen tehtävään muuttamaan aiempia vastauksiaan. Ihanteellisinta olisi ollut se, että jokaisella kyselylomakkeen sivulla olisi ollut vain yksi tehtävän alakohdista. Tällöin mahdollinen muiden virkkeiden herätevaikutus informanttien antamiin vastauksiin olisi ollut vielä

---

⁴ <https://korp.csc.fi/>

pienempi kuin toteutetussa kyselyssä. Kyselyn pilotointivaiheessa kävi kuitenkin ilmi, että tällainen tekninen toteutus olisi ollut kyselyn kysymystyypeille raskas ja informantteja kohtuuttomasti työllistävä. Tehtävänanto olisi pitänyt toistaa kyselyn jokaisella sivulla, ja informanttien olisi pitänyt painaa Seuraava-painiketta tehtävien jokaisen alakohdan jälkeen. Nämä kyselyn miellyttävyyttä heikentävät asiat huomioon ottaen päätin sijoittaa jokaisen tehtävän kaikkine alakohtineen omalle sivulleen mutta valita samalla yhteen tehtävään sellaiset virkkeet, jotka eivät olisi merkittävänä mallina muille virkkeille.

Ensimmäisenä kyselyssä oli avoin tuottotehtävä, jossa informanttia pyydettiin tuottamaan virke käyttäen sanaa *eri* omalle puhekielelleen tyypillisellä tavalla (ks. liite, tehtävä 1). Tehtävän tarkoituksena oli tutkia, sijoitetaanko lekseemi syntaktisesti innovatiiviseen asemaan sekä taivutetaanko sitä. Tehtävä oli heti kyselyn alussa, jotta informantti tuottaisi omaa *eri*-sanan käyttöään mahdollisimman hyvin kuvaavan virkkeen eikä ottaisi mallia kyselyn muiden tehtävien virkkeistä.

Seuraavana kyselyssä oli niin ikään tuottotehtävä, jossa informanttia pyydettiin täydentämään virkkeet käyttäen sanaa *eri* omalle puhekielelleen tyypillisellä tavalla (ks. liite, tehtävä 2). Täydentämistehtävä tutki *eri*-adjektiivin innovatiivista morfologiaa neljästä näkökulmasta. Taulukko 2 osoittaa, mitkä tehtävän alakohdat havainnollistavat mitäkin *eri*-adjektiivin morfologisesti innovatiivista käyttöympäristöä.

TAULUKKO 2. Tehtävän 2 innovatiiviset käyttöympäristöt.

morfologinen innovaatio	tehtävän alakohdat	esimerkkivirke
yksiköllinen taivutus substantiivipääsanana etumäärityksenä	c ja f	<i>Lapsi käsittää nämä asiat yleensä *erillä/eri lailla kuin aikuinen.</i>
monikollinen taivutus substantiivipääsanana etumäärityksenä	a ja h	<i>Onko muita, jotka laittavat joka päivälle *erit/eri vaatteet?</i>
yksikön ja monikon muotojen yhteenlankeaminen	b ja d	<i>Samoissa työpaikoissa käyvät ihmiset viihtyvät vapaa-ajallaan *erissä/*ereissä/eri harrastuksissa.</i>
taivutus inkongruentin kiteymän etutäydennyksenä	e ja g	<i>Näissä vaatteissa kiinnitän vastaantulijoiden huomion ihan *erillä/eri tavoin kuin aiemmin.</i>

Kolmas tehtävä oli monivalintatehtävä, jossa informanttia pyydettiin valitsemaan omasta mielestään paras vaihtoehto (ks. liite, tehtävä 3). Jokaisen alakohdan vastausvaihtoehdot olivat lekseemit *eri*, *toinen* ja *muu* lauseyhteyden vaatimassa, keskenään samassa sijassa. Tehtävän tarkoitus oli tutkia, ajattelevatko informantit käyttävänsä *eri*-adjektiivia syntaktisesti innovatiivisesti eli predikoivana lauseenjäsenenä. Tehtävä havainnollistaa osittain myös morfologisen innovatiivisuuden luontevuutta, sillä lauseenjäsenen sijamuoto voi vaikuttaa informanttien suopeuteen innovaatiota kohtaan. Taulukko 3 osoittaa, mitkä tehtävän alakohdat havainnollistavat mitäkin *eri*-adjektiivin innovatiivista käyttöympäristöä.

TAULUKKO 3. Tehtävän 3 innovatiiviset käyttöympäristöt.

syntaktinen funktio	tehtävän alakohdat	(esimerkki)virke
itsenäinen funktio		
itsenäisenä predikatiivina (toinen taipumattomana ja toinen taipuneena)	a ja f	<i>Viron kielessä on samoja sanoja kuin suomen kielessä, mutta joidenkin merkitys on *eri/toinen/muu.</i>
itsenäisenä predikatiiviadverbiaalina	b ja d	<i>Kun kuulin tapahtuneesta, suunnitelmani muuttui *eriksi/toiseksi/muuksi.</i>
funktio <i>eri kuin</i> -rakenteessa		
predikatiivilausekkeen edussanana	c	<i>Lainahakemuksessa ilmoittamasi bruttotulon täytyy olla *eri/toinen/muu kuin nettotulo.</i>
predikatiiviadverbiaalilausekkeen edussanana	e	<i>Elokuvan juoni vaikuttaa *eriltä ~ *erille / toiselta ~ toiselle / muulta ~ muulle kuin kirjan.</i>
substantiivipääsanana kongruoivana etumääritteenä	g	<i>On niitäkin ihmisiä, jotka uskaltavat olla *eriä/toista/muuta mieltä kuin valtaosa väestöstä.</i>

Neljäs tehtävä oli monivalintatehtävä, jossa informanttia pyydettiin arvioimaan ilmauksen luontevuutta neliportaisella Likert-asteikolla (ks. liite, tehtävä 4). Neliportaisen asteikon tavoitteena oli, että informantti ajattelisi ilmausta huolellisesti eikä tyytyisi valitsemaan helppoa, keskimmäistä vaihtoehtoa. Tehtävä mittasi *eri*-adjektiivin innovatiivisen morfologian ja syntaksin luontevuutta valmiiden virkkeiden avulla. Taulukko 4 osoittaa, mitkä tehtävän alakohdat havainnollistavat mitäkin *eri*-adjektiivin innovatiivista käyttöympäristöä. Innovatiivisten virkkeiden lisäksi tehtävässä oli kaksi muiden virkkeiden joukossa esiintyvää suosituksen mukaista virkettä.

TAULUKKO 4. Tehtävän 4 käyttöympäristöt.

eri-adjektiivin käyttö	tehtävän alakohdat	esimerkkivirke
morfologinen innovaatio		
yksiköllinen taivutus substantiivipääsanana etumääritteenä	b ja g	<i>Täytyy muistaa, että Michael Monroe on *erin <i>genren</i> edustaja.</i>
monikollinen taivutus substantiivipääsanana etumääritteenä	j ja l	<i>Sosiaaliviranomaisilla saattaa olla ihan *erit <i>näkemykset</i> lapsen huoltajuudesta.</i>
yksikön ja monikon muotojen yhteenlankeaminen	c ja i	<i>He elävät aivan *erissä <i>maailmoissa</i>.</i>
taivutus inkongruenttin kiteymän etutäydennyksenä	h ja p	<i>Ihmiset heräävät *erillä <i>puolin</i> maailmaa ja pystyvät internetin välityksellä keskustelemaan keskenään.</i>
syntaktinen innovaatio		
itsenäisenä predikatiivina (toinen taipumattomana ja toinen taipuneena)	f ja m	<i>Päättäjien mielipiteet ovat toisaalta samoja, toisaalta *erejä.</i>
itsenäisenä predikatiiviadverbiaalina	n ja o	<i>Jos käyttäisin intialaisia mausteita, keitto maistuisi aivan *eriltä ~ *erille.</i>
predikatiivilausekkeen edus-sanana <i>eri kuin</i> -rakenteessa	a ja q	<i>Muista, että otsikon fontti on *eri kuin leipätekstin fontti.</i>
predikatiiviadverbiaalilausekkeen edussanana <i>eri kuin</i> -rakenteessa	e ja k	<i>Netistä tilaamani paita näyttää oikeasti täysin *eriltä ~ *erille kuin kuvissa.</i>
suosituksen mukainen		
substantiivipääsanana kongruoimattomana etumääritteenä	d ja r	<i>Suhtaudun lapsiin ja aikuisiin eri lailla.</i>

Tehtävien jälkeen kysyin informanttien taustatiedot: äidinkielet, iän ja sukupuolen. Informantit vastasivat kyselyyn anonyymeinä. Henkilökohtaisten tietojen sijoittaminen kyselylomakkeen loppuun vähentää alkuvaiheen kuulustelumaisuutta (Vanhatalo & Vehkalahti 2020: 254) ja lisää vastausten reliabiliteettia (Vehkalahti 2008: 25). Kysyin informanttien ikää suljetulla kysymyksellä ikäluokkien tarkkuudella. Tällainen lähestymistapa voidaan kokea kohteliaammaksi kuin tarkan iän kysyminen avoimella kysymyksellä (Vehkalahti 2008: 24–25). Käytän taustatietoja koko vastaajajoukon luonnehtimiseen; en yhdistä niitä yksittäisiin vastauksiin.

3.2. Tutkimusaineisto

Koska kyselyn kohderyhmänä olivat suomenkieliset kielenkäyttäjät, joilta ei edellytetty lingvististä koulutusta, julkaisin kyselyn omassa sosiaalisen median kanavissani sekä Facebook-ryhmässä Suomen kieli on koti, metsä ja puutarha. Ryhmässä oli kyselyn toteuttamisajankohtana 3 641 jäsentä. Jäseneksi pääsee liittymään kuka tahansa ryhmän säännöt hyväksyvä, eikä lingvististä koulutusta vaadita. Ryhmän tarkoitus on edistää myönteistä suhtautumista suomen kieleen. Valitsin julkaisukanavaksi suomen kielen käyttöä käsittelevän ryhmän, sillä aiheesta kiinnostuneet ihmiset vastaavat kyselyn kysymyksiin rehellisesti todennäköisemmin kuin aiheesta kiinnostumattomat (Krosnick 1991: 223–224; ks. sitoutumisen yksilöllisistä eroista Fiske & Kinder 1981: 186–187).

Informanttien kuuluminen kyselyn kohderyhmään kannattaa varmistaa taustakysymyksillä (Vanhatalo & Vehkalahti 2020: 259). Pyysin kyselyssä informantteja käyttämään kielitajuaan, joka tarkoittaa lähinnä äidinkielen puhujan metakielellisiä taitoja ja tietoja (Hamunen & Huomo 2020: 199–203). Kysymällä äidinkieliä pystyin rajaamaan muiden kuin suomea äidinkielenään puhuvien informanttien vastaukset pois tutkielmani aineistosta. Julkaisin kyselyn 21.10.2022 ja sain siihen kolmen vuorokauden aikana 208 vastausta. Informanteista yksi ilmoitti äidinkielekseen saksan ja yksi ruotsin, joten rajaan heidät aineistostani pois. Tutkimusaineistoni koostuu siis 206 informantin vastauksista. Taulukko 5 havainnollistaa aineistoni informanttien ikä- ja sukupuolijakaumaa. Taulukosta ilmenee, että suurin osa (82 %) informanteista on naisia ja eniten (41 %) informantteja on 31–45-vuotiaiden ikäluokassa.

TAULUKKO 5. Informanttien ikä- ja sukupuolijakauma.

ikä	naiset		miehet		muut		eivät halunneet kertoa		yhteensä	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%
alle 16	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16–30	25	15	7	21	0	0	2	67	34	16
31–45	68	40	15	44	0	0	1	33	84	41
46–60	36	21	4	12	1	100	0	0	41	20
61–75	33	20	8	23	0	0	0	0	41	20
yli 75	6	4	0	0	0	0	0	0	6	3
yhteensä	168	100	34	100	1	100	3	100	206	100

Kahdessa ensimmäisessä tehtävässä eli avotehtävissä (ks. liite) kaikki informantit eivät onnistuneet noudattamaan tehtävänantoa tehtävien jokaisessa alakohdassa. Tällaisia olivat esimerkiksi tapaukset, joissa informantti käytti vastauksessaan adjektiivia *erilainen* eli yhdyssanaa, jossa adjektiivi *eri* on määriteosana. Rajaan tällaiset vastaukset aineistostani pois, koska tutkielmani tarkoitus on tarkastella adjektiivia *eri*. Adjektiivin *erilainen* käyttäminen näkyy kyselyn vastauksissa laajasti: 95 informanttia (46 %) käytti lekseemiä *erilainen* vähintään yhden tehtävän yhdessä alakohdassa.⁵ Ilmiön laajuuden vuoksi en rajaa aineistostani muita kuin *eri*-lekseemiä käyttäneitä informantteja kokonaan pois – vaikka tällä tavalla tehtävien osa-aineistot vastaisivat kooltaan toisiaan – vaan rajaan tehtävänantoa noudattamattomat vastaukset jokaisen alakohdan osa-aineistosta. Kerroin osa-aineistojen rajauksesta tarkemmin virkekohtaisesti luvussa 4.

Analysoin aineistoni laadullisesti luokittelemalla kyselystä saamani vastaukset. Luokittelua ohjaa kieliopillisten ilmiöiden deskriptiivinen jäsentely, eli luokittelun systemaattisesti *eri*-adjektiivin käytön esiintymät käyttökonteksteihin. Nämä luokittelun kategoriat olen valinnut ennalta tutkimusasetelmaa rajatessani. Analyysini taustalla on ilmiöiden suhteuttaminen kielenhuollon suosituksiin, kielioppaisiin ja -oppeihin. Laadullisen analyysin tukena käytän numeerista mittausta vastausten jakaantumismääristä kertoessani.

Luokittelun jälkeen analysoin innovatiivisten ilmiöiden luontevuutta innovatiivisen käytön yleisyyden (ks. liite, tehtävät 1–3) sekä arvioimisen (ks. liite, tehtävä 4) perusteella. Puusan (2020: 151) mukaan analyysin tavoitteena on nostaa aineistosta esiin olennainen kyseessä olevan tutkimuksen kannalta. Analysoinkin kyselyn tuottamia tuloksia kokonaisuksina tutkimusasetelmani kannalta oleellisesta näkökulmasta. Informanttien kommentit ja perustelut antavat tukea analyysille selittämällä tarkemmin ilmiöön suhtautumista. Tämän vuoksi nostan kokonaisuksien rinnalle yksittäisten informanttien kommentteja ja perusteluja. Analyysin lopuksi kokoan tuloksista synteesin ja teen siitä johtopäätöksiä.

---

⁵ Adjektiivin *erilainen* esiintyminen laajalti kyselyn vastauksissa voi selittyä osittain sillä, että informantti kokee *erilainen*-adjektiivin olevan taivutettavaan kontekstiin luontevampi lekseemi tai sitten *eri*-adjektiivin taivutusmuoto: ”Eri ei sovi tähän ollenkaan. Vai voiko taivuttaa erilainen?” (144-2EK.) Osa informanteista teki eron adjektiivien *eri* ja *erilainen* välillä: ”Eri tai erilaiset. Sanoissa on selvä ero.” (113-2AK.) Kuten edellä mainitsemistani esimerkeistä näkee, olen koodannut aineistoesimerkit. Koodin alussa on informantin järjestysnumero, sen jälkeen tehtävännumero ja viimeisenä joko sanan *vastaus* tai *kommentti* alkukirjain. Alkukirjain osoittaa, onko kyseessä informantin vastaus vai kommentti.

4. INNOVAATIOIDEN LUONTEVUUS

Aineistoni analyysin tavoitteena on tutkia, millainen informanttien suhtautuminen on taipumattoman *eri*-adjektiivin innovatiiviseen käyttöön suhteessa kielenhuollon suosituksiin. Suositusten lisäksi suhteutan kyselyn tuloksia ilmiön aiempaan tutkimukseen ja käsitteelyyn. Aloitan luvussa 4.1. tarkastelemalla morfologisten innovaatioiden luontevuutta ja jatkan luvussa 4.2. käsittelemällä syntaktisten innovaatioiden luontevuutta. Näiden jälkeen luvussa 4.3. kokoa analyysin tulokset.

4.1. Suhtautuminen morfologiseen innovatiivisuuteen

Tarkastelen tutkielmassani informanttien suhtautumista *eri*-adjektiivin morfologisesti innovatiiviseen käyttöön kolmesta näkökulmasta: taivutus substantiivipääsanana etumääritteenä (luku 4.1.1.), yksikön ja monikon muotojen yhteenlankeaminen (luku 4.1.2.) sekä taivutus inkongruentissa kiteymässä (luku 4.1.3.). Tutkin luontevuutta siltä kannalta, tuottiko informantti itse innovatiivisia muotoja (ks. liite, tehtävät 1 ja 2) ja kokiko hän valmiit innovatiiviset virkkeet luonteviksi (ks. liite, tehtävä 4).

4.1.1. Taivutus substantiivipääsanana etumääritteenä

Käsittelen ensin *eri*-adjektiivin yksiköllistä taivutusta adessiivin, partitiivin, essiivin ja genetiivin näkökulmasta. Suomen murteiden sanakirjan (SMS s.v. *eri*) ja Poutasen mukaan *eri*-adjektiivin innovatiivinen **adessiivitaivutus** näkyy etenkin sanaliitossa **erillä lailla*, ja Poutanen toteaa taivutuksen näkyvän myös sanaliitossa **erillä tavalla* (Poutanen 2019: 18). Tarkastelen adessiivitaivutuksen luontevuutta täydennetyllä virkkeellä *2c Lapsi käsittää nämä asiat yleensä _____ lailla kuin aikuinen*. Rajaan osaineistosta pois 10 vastausta, joissa käytettiin esimerkiksi ilmauksia **eritavalla*, *toisella* tai *muulla*. 10 % informanteista tuotti innovatiivisen adessiivimuodon **erillä*, kun taas 89 % käytti suosituksen mukaista taipumatonta muotoa. 2 *eri*-muodon vastannutta informanttia kertoi käyttävänsä myös ilmausta **erillä lailla*. 2 informanttia täydensi virkettä **eril*-muodolla. Kyseinen muoto voi olla kongruoiva, loppuheitollinen yksikön adessiivimuoto, tai sitten sanaliitto *eri lailla* mielletään yhdyssanaksi ja *eri*-määriteosan perässä

oleva *l*-kirjain ilmentää geminaattaa (**erillailla*). Informanteista toisen perustelu viittaa jälkimmäiseen tulkintaan: ”Tulee tupla *L*-kirjaimella luonnostaan.” (15-2CK.)

Valmiiseen innovatiiviseen virkkeeseen 4b *Ymmärrän onnellisuuden erillä tavalla kuin sinä* suhtaudutaan pääosin kielteisesti. 48 % kokee sen ”epäluontevaksi” ja 23 % ”melko epäluontevaksi”. Toisaalta myönteisesti suhtautuvista suurin osa (61 %) arvioi ilmauksen asteikon ääripäähän ”luontevaksi”. Huomionarvoista on se, että informanttien omasta mielestään tyypillistä *eri*-sanana käyttöä heijastavassa tehtävässä 1 (ks. liite) ainoastaan 3 informanttia tuotti substantiivipääsanana kongruenttiin etumääritteen, joista 2 oli adessiivimuotoisia (esimerkit 1–2).⁶

- (1) *Siis voi vastata erillä tavalla kuin muut.* (1-1V)
- (2) *Sä teit tämän erillä lailla mitä minä.* (69-1V)

Tehtävän 1 (ks. liite) kolmas innovatiivinen substantiivipääsanana etumäärite on **partitiivimuotoinen**: ”On olemassa kolmea **eriä vaihtoehtoa**.” (21-1V.) Myös Poutasen (2019: 13–14) korpusaineistossa esiintyy partitiivitaivutusta. Innovatiivinen partitiivitaivutus koetaan suhteellisen epäluontevaksi tehtävässä 3g *On niitäkin ihmisiä, jotka uskaltavat olla *eriä/toista/muuta mieltä kuin valtaosa väestöstä*: 24 % informanteista valitsi predikoivaan asemaan muodon **eriä*. Heistä kuitenkin 44 % huomautti *eri*-adjektiivin olevan heidän kielenkäytössään inkongruentti (*eri mieltä*). Eräs inkongruenttia muotoa suosiva informantti pohti, ettei **eriä*-muoto ole ”hyvää kieltä” (36-3GK), ja toisen mielestä se kuulosti ”tässä väärältä” (98-3GK).

Adjektiivin *eri* innovatiivinen **essiivitaivutus** näkyy Poutasen (2019: 14) korpusaineistossa esimerkiksi ilmauksessa **erinä päivänä*. Kyselyssäni täydennettävänä virkkeenä oli 2f *Vierailu toteutui _____ päivänä kuin olin suunnitellut*. Rajaosa-aineistosta

⁶ Aineistoni 206 informanttia tuottivat tehtävän 1 (ks. liite) esimerkkivirkkeissä yhteensä 212 *eri*-lekseemin esiintymää. Rajaosa-aineistosta pois 2 vastausta, joissa ei käytetty *eri*-lekseemiä (esim. ”Se on aika eriskummallinen otus.” (136-1V)). Esiintymistä 3 on kaksitulkintaisia (esim. ”On se **eri** homma!” (35-1V)). Niiden voidaan ajatella edustavan joko käyttöä substantiivipääsanana etumääritteenä tai arkista käyttöä tehostavana ilmauksena (ks. KS 2022 s.v. *eri*). Olen luokitellut ne tapauskohtaisesti jommankumman käyttöympäristön edustajaksi siten, mitä ne tulkintani mukaan tässä aineistossa edustavat. Kaikista esiintymistä 8 %:ssa lekseemi on adverbina merkityksessä ’erittäin, tavattoman, kamalan, hurjan’ (esim. ”No mutta tuo teidän autohan on ihan **eri** hieno!” (198-1V)) ja 9 %:ssa määriteosana yhdyssanassa tai sanaliitossa, joka suosituksen mukaisesti olisi yhdyssana (esim. ”Haluan **eri värisen** paidan.” (156-1V)). Tutkielmani tavoitteena on tarkastella lekseemin *eri* adjektiivista käyttöä, joten en käsittele analyysissäni käyttöä adverbina tai yhdyssanan määriteosana.

pois 12 vastausta, joissa suurimmassa osassa käytettiin sanoja *toinen* tai *muu*. Aineistoni muodostaneista vastauksista 3 %:ssa käytettiin innovatiivista essiivimuotoa **erinä*, kun taas lopuissa vastauksissa (97 %:ssa) oli suosituksen mukainen, taipumaton muoto *eri*. Eräs taipumattoman muodon vastannut informantti kertoi kuitenkin käyttävänsä joskus myös **erinä*-muotoa.

Yksiköllinen **genetiivitaivutus** näkyy Poutasen (2019: 12–13) aineistossa suhteellisen laajasti. Tarkastelen *eri*-adjektiivin genetiivitaivutuksen luontevuutta valmiilla virkkeellä 4g *Täytyy muistaa, että Michael Monroe on erin genren edustaja*. Genetiivimuotoiseen etumääritteseen suhtaudutaan pääosin kielteisesti. 75 % informanteista kokee sen ”epäluontevaksi” ja 13 % ”melko epäluontevaksi”. Eräs informantti pohti tehtävän 4 virkkeiden luontevuutta ja totesi juuri genetiivitaivutuksen sisältävän virkkeen herättävän hänessä kielteisimmät tunteet (esimerkki 3).

- (3) ”Eri”-sanan taivutus ei kuulosta luontealta omaan korvaani. Muut kohdat ovat siedettäviä, mutta g suorastaan ärsyttää. (184-4K)

Seuraavaksi tarkastelen *eri*-adjektiivin monikollista taivutusta. Poutasen (2019: 11) aineistossa monikolliset taivutusmuodot ovat yksiköllisiä harvinaisempia, mutta esimerkiksi monikon nominatiivimuotoa aineistossa esiintyy. Tämän vuoksi tarkastelen monikollista taivutusta **nominatiivin** näkökulmasta. Tutkin tehtävän 2 kahdessa alakohdassa, tuottiko informantti itse innovatiivista nominatiivimuotoa. Rajaan alakohdan 2a *Onko muita, jotka laittavat joka päivälle _____ vaatteet?* aineistosta pois 28 vastausta, jotka olivat suurimmaksi osaksi *erilainen*-adjektiivin taivutusta. Informanteista 6 % täydensi virkettä innovatiivisella monikkomuodolla **erit*, kun taas 94 % tuotti suosituksen mukaisen *eri*-muodon. 2 informanttia vastasi tehtävän alakohtaan *eri* mutta huomautti kommenttikentässä, että voisi käyttää myös monikkomuotoa **erit*.

Toinen täydennettävä virke oli 2h *Jokaisella kannattaa olla kesäksi ja talveksi _____ kengät*. Rajaan alakohdan aineistosta pois 31 vastausta, joissa oli lähinnä *erilainen*-lekseemin taivutusmuotoja mutta joissakin myös esimerkiksi lekseemejä *erikoinen* tai *toisenlainen*. 7 % aineistoni informanteista tuotti innovatiivisen **erit*-muodon, ja 93 % informanteista käytti taipumatonta *eri*-muotoa. 3 yksikön nominatiivimuodon

vastannutta informanttia huomautti, että myös monikollinen *erit-muoto on heidän kielenkäytössään mahdollinen.

Tutkin innovatiivisen monikon nominatiivimuodon luontevuutta myös valmiilla virkkeillä. Virke 4j *Kissoille ja ihmisille on täysin erit lääkkeet, eikä niitä kannata sekoittaa* koetaan suurimmaksi osaksi epäluontevaksi. 47 % informanteista arvioi ilmauksen ”epäluontevaksi” ja 20 % ”melko epäluontevaksi”. Toisaalta 19 % informanteista arvioi virkkeen toiseen äärilaitaan eli ”luontevaksi” ja 14 % ”melko luontevaksi”. Samantyylistä on suhtautuminen virkkeeseen 4l *Sosiaaliviranomaisilla saattaa olla ihan erit näkemykset lapsen huoltajuudesta*. 48 % informanteista kokee ilmauksen ”epäluontevaksi” ja 25 % ”melko epäluontevaksi”, kun taas 17 % informanteista arvioi ilmauksen ”melko luontevaksi” ja 10 % ”luontevaksi”.

4.1.2. Yksikön ja monikon muotojen yhteenlankeaminen

Tarkastelen yksikön ja monikon muotojen yhteenlankeamista sellaisten lausekkeiden avulla, joissa yksiköllistä *eri*-lekseemiä taivutetaan innovatiivisesti monikollisen substantiivipääsanana adjektiivimääritteenä. Käsittelem tutkielmassani yhteenlankeamista translatiivissa, inessiivissä ja elatiivissa. Poutanen (2019: 20–21) havaitsi yksikön ja monikon muotojen yhteenlankeamista useissa sijamuodoissa. Muodot lankeavat yhteen muun muassa translatiivissa ilmauksessa *eriksi asioiksi, inessiivissä ilmauksessa **erissä maailmoissa* ja elatiivissa loppuheittoisessa ilmauksessa *erist syist (Poutanen 2019: 15–16).

Informanttien suhtautuminen innovaatioon näkyy niin heidän itse tuottamastaan kielestä kuin myös valmiiden virkkeiden arvioimisesta. Informanttien omasta mielestään tyypillistä *eri*-sanana käyttöä heijastavassa tehtävässä 1 (ks. liite) kukaan informanteista ei tuottanut innovatiivista muotoa, jossa yksikön ja monikon muodot olisivat langenneet yhteen. Kukaan ei myöskään tuottanut innovatiivista, yksiköllistä **translatiivimuotoa** *eriksi tuottotehtävässä 2b *Tuntuu, että olemme muuttuneet vuosien aikana täysin _____ ihmisiksi*. Rajaan osa-aineistosta pois 44 vastausta, koska niissä käytettiin pääosin *erilainen*-adjektiivia ja joissakin esimerkiksi *erimoinen*- ja *toinen*-lekseemejä. Alakohdassa yksikään informantti ei taivuttanut *eri*-lekseemiä eli heistä jokainen käytti suosituksen mukaista *eri*-muotoa.

Tarkastelen yksikön ja monikon muotojen yhteenlankeamista **inessiivissä** sekä täydennetyt että valmiin innovatiivisen virkkeen avulla. Rajaan alakohdan 2d *Samoissa työpaikoissa käyvät ihmiset viihtyvät vapaa-ajallaan _____ harrastuksissa* aineistosta pois peräti 54 vastausta, joissa valtaosassa käytettiin *erilainen*-adjektiivia ja joissakin yksittäisissä esimerkiksi lekseemiä *muu* tai *erityyppinen*. Kukaan informanteista ei tädennänyt virkettä innovatiivisella, yksiköllisellä inessiivimuodolla **erissä*. Alakohdasta on havaittavissa kuitenkin mielenkiintoinen ilmiö: 2 informanttia (1 %) taivutti lekseemiä ja täydensi virkettä *eri*-adjektiivin monikon inessiivimuodolla **ereissä*, joka puolestaan on Poutasen (2019: 16) korpusaineistossa harvinainen. Loput (99 %) tuottivat suosituksen mukaisen muodon *eri*. Inessiivimuotoinen innovatiivisuus näkyy myös valmiissa virkkeessä 4c *He elävät aivan erissä maailmoissa*. Selkeä enemmistö suhtautuu virkkeeseen kielteisesti. 70 % pitää virkettä ”epäluontevana” ja 18 % ”melko epäluontevana”.

Elatiivimuotojen yhteenlankeamista havainnollistaa alakohta 4i *Tulipalot syttyivät eristä syistä kuin luultiin*. Suhtautuminen siihen on hyvin samanlaista kuin edellä mainittuun inessiivimuotoiseen virkkeeseen. 68 % informanteista kokee ilmauksen ”epäluontevaksi” ja 20 % ”melko epäluontevaksi”.

4.1.3. Taivutus inkongruentissa kiteymässä

Tarkastelen innovatiivista morfologiaa inkongruenteissa instruktiivirakenteissa *eri määrin*, *eri tavoin* ja *eri puolin*. Poutasen (2019: 18, 20) korpusaineistossa innovatiivinen taivutus näkyy esimerkiksi ilmauksissa **erillä tavoin* ja **erin tavoin*. Tutkin taivutusta inkongruenteissa kiteymissä aiemmin esittelemieni innovaatioiden tavoin sekä tuottotehtävien että valmiiden virkkeiden avulla.

Tehtävässä 1 (ks. liite) kukaan informanteista ei tuottanut innovatiivista muotoa, jossa lekseemiä *eri* olisi taivutettu inkongruentissa kiteymässä. Tehtävässä 2e *Jokainen kuntoutuja hyötyy samasta ohjauksesta _____ määrin* rajaan osa-aineistosta pois 53 vastausta. Usealle vastaajalle ilmaus *eri määrin* oli osittain vieras, etenkin puhekielessä (esimerkki 4), mikä vaikuttanee vastausten kirjoon. Osa-aineistosta rajatuissa vastauksissa virkettä täydennettiin esimerkiksi ilmauksilla *erilaisin*, **erineissä*, *eri määrinä* ja *eri tavoin*. Aineistossani *eri*-adjektiivin innovatiivinen käyttö näkyy merkittävästi, sillä

peräti 20 % informanteista käytti *eri*-adjektiivin yksikön **inessiivimuotoa** *erissä (esimerkki 5) ja 1 % (1 kpl) monikon inessiivimuotoa *ereissä. 79 % informanteista tuotti suosituksen mukaisen *eri*-muodon. Eräs yksikön nominatiivimuodon vastanneista totesi, että hänen mielessään oli käynyt myös *erissä määrin. Toisaalta eräs vastauksensa inessiivimuotoon taivuttanut informantti totesi nominatiivimuodon mahdolliseksi.

- (4) En käyttäisi sanaparia *eri määrin* (173-2EK)
- (5) ”*Eri määrin*” ei kuulosta oikealta korvaani. ”*Erissä*” ja ”*erilaisissa*” ovat molemmat yhtä luontevia mielestäni. (184-2EK)

Käsittelen kiteymää *eri tavoin* sekä tuottotehtävän että valmiin virkkeen avulla. Informantit täydensivät virkkeen 2g *Näissä vaatteissa kiinnitän vastaantulijoiden huomion ihan _____ tavoin kuin aiemmin*. Rajaan osa-aineistosta pois 9 vastausta, joissa tuotettiin ilmauksia kuten *muulla, toisella, eri tavalla* ja *erilaila. Innovatiivinen käyttö näkyy selvästi tämänkin alakohdan tuloksissa. 9 % informanteista tuotti innovatiivisen yksikön **adessiivimuodon** *erillä ja 2 % yksikön **instruktiivimuodoksi** tulkitsemani *erin, jollaisen on tuottanut myös Poutasen (2019: 20) korpusaineiston 1 kielenkäyttäjä. 89 % informanteista käytti taipumatonta *eri*-muotoa, ja 1 heistä pohti sekä innovatiivisen adessiivimuodon että suosituksen mukaisen muodon luontevuutta: ”Sopisi ’eri’ ja ’erillä’ Käytän ensimmäistä.” (146-2GK.) Kun informantit arvioivat innovatiivisen käytön luontevuutta valmiissa virkkeessä 4p *Jos asuisin ulkomailla, olisin varmasti erillä tavoin onnellinen*, tulokset jakautuivat suhteellisen samalla tavalla kuin kongruoivan ilmauksen *erillä tavalla tapauksessa (ks. luku 4.1.1.). Informanteista 49 % kokee edellä mainitun innovatiivisen kiteymän sisältävän ilmauksen ”epäluontevaksi” ja 27 % ”melko epäluontevaksi”, kun taas 17 % informanteista arvioi ilmauksen ”melko luontevaksi” ja 7 % ”luontevaksi”.

Informantit arvioivat kiteymän *eri puolin* innovatiivista käyttöä virkkeessä 4h *Ihmiset heräävät erillä puolin maailmaa ja pystyvät internetin välityksellä keskustelemaan keskenään*. Enemmistö suhtautuu *eri*-adjektiivin yksikön **adessiivimuodon** sisältävään ilmaukseen kielteisesti. 66 % informanteista kokee sen ”epäluontevaksi” ja 16 % ”melko epäluontevaksi”. 18 % informanteista puolestaan suhtautuu innovatiiviseen ilmaukseen suopeasti. Puolet (9 %) heistä kokee sen ”melko luontevaksi” ja puolet (9 %) ”luontevaksi”.

4.2. Suhtautuminen syntaktiseen innovatiivisuuteen

Käsittelen informanttien suhtautumista adjektiivin *eri* syntaktisiin innovaatioihin predikatiivin ja predikatiiviadverbiaalin näkökulmasta. Tarkastelen aluksi *eri*-adjektiivin innovatiivista asemaa itsenäisenä predikatiivina sekä predikatiivilausekkeen edussanana *eri kuin* -rakenteessa (luku 4.2.1.). Sen jälkeen analysoin *eri*-adjektiivin luontevuutta itsenäisenä predikatiiviadverbiaalina sekä predikatiiviadverbiaalilausekkeen edussanana *eri kuin* -rakenteessa (luku 4.2.2.). Käsittelen luontevuutta tuottotehtävän (ks. liite, tehtävä 1), valmiiden vaihtoehtojen valinnan (ks. liite, tehtävä 3) ja valmiiden innovatiivisten virkkeiden (ks. liite, tehtävä 4) avulla.

4.2.1. Asema predikatiivina

Tarkastelen ensin *eri*-adjektiivin syntaktista asemaa sekä taipumattomana että taipuneena **itsenäisenä predikatiivina**. Tehtävässä 1 (ks. liite) 3 informanttia käytti taipumatonta *eri*-adjektiivia itsenäisenä predikatiivina. Eräs heistä tuotti seuraavanlaisen virkkeen: ”Asia on **eri** siinä tapauksessa jos kyseessä on töiden teko.” (117-1V.) Enemmistö eli 54 % valitsi taipumattoman predikatiivin paikalle *eri*-adjektiivin virkkeeseen 3a *Viron kielessä on samoja sanoja kuin suomen kielessä, mutta joidenkin merkitys on eri/toinen/muu*. 2 informanttia, jotka eivät valinneet predikatiiviksi *eri*-adjektiivia, ehdotti ilmaukselle vaihtoehtoista muotoilua *on eri merkitys*. Informantit siis muotoilivat syntaktisesti innovatiivisen virkkeen uudelleen niin, että adjektiivi *eri* on substantiivipääsanan kongruimattomana etumääritteenä, mikä olisi kielenhuollon suositusten mukaista. 3 informanttia pohti alakohdan yhteydessä adjektiivia *eri* itsenäisessä predikatiiviasemassa ja totesi sen olevan lauseyhteydessä luontevin mutta samalla puhekielinen vaihtoehto. 1 heistä tiivistä ajatuksensa näin: ”Puhekielessä sanoisin eri, tekstissä toinen.” (47-3AK.)

Myös virkkeessä 4m *Voiko lääke olla sama, vaikka vaikuttava aine olisi eri?* adjektiivi *eri* on itsenäisenä predikatiivina. Ehdoton enemmistö eli 82 % informanteista kokee sen ”luontevaksi” ja 12 % ”melko luontevaksi”. Suhtautuminen taipumattomaan, itsenäisesti predikatiiviasemaiseen *eri*-adjektiiviin on siis myönteinen.

Samoin taipunut *eri*-adjektiivi itsenäisenä predikatiivina saa jonkin verran kannatusta, vaikka kukaan informanteista ei tuottanutkaan sitä tehtävän 1 (ks. liite) esimerkkipirkkeissä. Virkkeeseen 3f *Uuden reseptin mausteet ovat täysin erit/toiset/muut* informanteista 56 % valitsi *eri*-adjektiivin monikon nominatiivimuodon. Osa informanteista koki kuitenkin *eri*-adjektiivin taivuttamisen epäluontevaksi (esimerkki 6). Virkkeeseen ehdotettiin luontevimmaksi täydennykseksi myös *erilainen*-adjektiivia. 2 informanttia, jotka vastasivat *toiset*, kommentoi myös **erit*-vaihtoehdon olevan mahdollinen. Eräs *toiset*-vaihtoehdon luontevimmaksi arvioinut informantti pohti metakielellisesti *eri*-adjektiivin taivutusta (esimerkki 7). Valmiissa innovatiivisessa virkkeessä 4f *Päättäjien mielipiteet ovat toisaalta samoja, toisaalta erejü* adjektiivi *eri* on monikon partitiivimuodossa. Samanmuotoista ja itsenäisesti predikatiiviasemaista käyttöä nähdään myös Poutasen (2019: 14) aineistossa. Pääosin (63 %) informantit kokevat virkkeen ”epäluontevaksi”, ja ainoastaan 7 % informanteista arvioi sen ”luontevaksi”.

(6) -- erit ei ole hyvää kieltä (36-3FK)

(7) En tiedä, voinko eriä käyttää monikossa! (71-3FK)

Itsenäisen predikatiiviaseman luontevuuden lisäksi tarkastelen *eri*-adjektiivin luontevuutta **predikatiivilausekkeen edussanana *eri kuin* -rakenteessa**. Tuottotehtävässä 1 (ks. liite) on 1 esiintymä, jossa *eri*-adjektiivia on taivutettu predikatiivilausekkeen edussanana *eri kuin* -rakenteessa: ”Mikä näissä on **eriä, kuin** noissa toisissa” (104-1V). Virke ilmentää innovatiivista yksikön partitiivitaivutusta. 7 (3 %:ssa) muussa samaa syntaktista funktiota havainnollistavassa esiintymässä adjektiivi *eri* on taipumaton, kuten virkkeessä ”Se on ihan **eri kuin** tuo toinen” (106-1V).

Virke 3c *Lainahakemuksessa ilmoittamasi bruttotulon täytyy olla eri/toinen/muu kuin nettotulo* täydennettiin suurimmaksi osaksi (peräti 77 % informanteista) *eri*-adjektiivilla. Myötämielisesti suhtaudutaan myös valmiiseen virkkeeseen 4a *Tällä hetkellä työllisyys-tilanne on eri kuin ennen pandemiaa*. 54 % informanteista pitää ilmausta ”luontevana” ja 32 % ”melko luontevana”. Alakohdan 4q *Muista, että otsikon fontti on eri kuin leipätekstin fontti* luontevuus on samansuuntaista kuin kahden edellisen virkkeen: enemmistö ei koe syntaktisesti innovatiivista asemaa kielitajunsa vastaiseksi. 86 % informanteista pitää ilmausta ”luontevana” ja 12 % ”melko luontevana”. Kiintoisaksi virkkeen analysoimisen tekee se, ettei ainoakaan informantti arvioi virkettä toiseen ääripäähän eli

”epäluontevaksi”. Tulos on huomionarvoinen, sillä kyseinen virke 4q on tehtävän 4 virkkeistä ainoa, jota kukaan informanteista ei koe ”epäluontevaksi”; pieni osa informanteista kokee ”epäluonteviksi” myös suositusten mukaiset virkkeet 4r *Suhtaudun lapsiin ja aikuisiin eri lailla* (2 %) ja 4d *Toki edustusfarkut ja pihaverkkarit ovat eri housut* (2 %).

4.2.2. Asema predikatiiviadverbiaalina

Käsittelen *eri*-adjektiivia predikatiiviadverbiaalina ablatiivi- ja allatiivisijassa sekä translatiivisijassa. Tuottotehtävässä 1 (ks. liite) ei ole esiintymiä *eri*-adjektiivin käytöstä **itsenäisenä predikatiiviadverbiaalina**. Niukka enemmistö eli 48 % informanteista täydensi *eri*-adjektiivin ablatiivi- tai allatiivimuodon itsenäiseksi predikatiiviadverbiaaliksi virkkeeseen 3b *Elämä eron jälkeen on tuntunut eriltä ~ erille / toiselta ~ toiselle / muulta ~ muulle*. Eräs heistä pohti *eri*-adjektiivin sopivuutta tällaiseen lauseasemaan tai ilmaukseen yleensä (esimerkki 8). Enemmistön kanssa lähes yhtä suuri osa eli 43 % informanteista totesi *toinen*-lekseemin ablatiivi- tai allatiivimuodon luontevimmaksi. Kuitenkin noin viidennes kaikista informanteista kommentoi omassa kielenkäytössään *erilainen*-lekseemin olevan luonteva täydennys virkkeeseen. Myös lekseemi *toisenlainen* sai kannatusta.

- (8) Harvoin taivuttaisin ”eriä”, mutta tässä yhteydessä se jotenki toimii vaikka kuulostaa vähän hassulta omaankin korvaan. (156-3BK)

Adjektiivin *eri* itsenäistä predikatiiviadverbiaaliasemaa arvioitiin alakohdassa 4n *Jos käyttäisin intialaisia mausteita, keitto maistuisi aivan eriltä ~ erille*. Suhtautuminen ilmaukseen hajaantuu tasaisesti kaikkien neljän luontevuudesta viestivän vastausvaihtoehdon kesken. 51 % informanteista pitää ilmausta ”luontevana” tai ”melko luontevana”. Eräs informantti pohti kokoavasti *eri*-adjektiivin käyttöään tehtävän 4 lopussa: ”En yleensä taivuta *eri*-sanaa ellei sitten tuossa maistuun eriltä tapauksessa.” (144-4K.)

Ablatiivi- ja allatiivimuotojen lisäksi tarkastelen *eri*-adjektiivin luontevuutta translatiivisijaisena itsenäisenä predikatiiviadverbiaalina. Pääosin informantit suhtautuvat innovatiivisiin translatiivisijaisiin predikatiiviadverbiaalitapauksiin ablatiivi- ja allatiivimuotoja kielteisemmin (esimerkit 9–10). Virkkeessä 3d *Kun kuulin tapahtuneesta, suunnitelmani*

muuttui eriksi/toiseksi/muuksi ainoastaan 7 % informanteista arvioi adjektiivin *eri* luontevimmaksi predikatiiviadverbiaaliksi. Informantit suhtautuvat kielteisesti myös innovatiiviseen virkkeeseen 4o *Tarkistuksen jälkeen lopputulos muuttui eriksi*. 46 % kokee sen ”epäluontevaksi” ja 24 % ”melko epäluontevaksi”. Lisäksi 2 informanttia huomautti *eri*-adjektiivin yksikön translatiivimuodon ja *erä*-substantiivin monikon translatiivimuodon välisestä homonymiasta (esimerkki 11).

- (9) en käyttäisi eri sanaa translatiivissa ikinä (85-3DK)
- (10) – – eriksi on nuorisokieltä (36-3DK)
- (11) – – eriksi ei istu oikein suuhun, tulee mieleen eriksi sanasta erä sanan monikko (74-3DK)

Seuraavaksi tarkastelen *eri*-adjektiivin luontevuutta **predikatiiviadverbiaalilausekkeen edussanana *eri kuin* -rakenteessa**. 1 informantti tuotti tehtävässä 1 (ks. liite) innovatiivisen yksikön ablatiivimuodon predikatiiviadverbiaalilausekkeen edussanana *eri kuin* -rakenteessa: ”Ulkona näyttää ihan **eriltä, kuin** viime vuonna tähän aikaan.” (2-1V.) Noin puolet (47 %) informanteista valitsi valmiista vastausvaihtoehdoista *eri*-adjektiivin ablatiivi- tai allatiivimuodon virkkeeseen 3e *Elokuvan juoni vaikuttaa eriltä ~ erille / toiselta ~ toiselle / muulta ~ muulle kuin* kirjan. Myös tähän virkkeeseen ehdotettiin luontevimmaksi *erilainen-* ja *toisenlainen-*adjektiiveja. Eräs *erilainen*-adjektiivia suosinut ja aiemmin translatiivitaivutusta metakielellisesti kommentoinut informantti (ks. esimerkki 10) totesi myös *eriltä-ablatiivimuodon olevan hänen mielestään ”nuorisokieltä” (36-3EK).

Niukka enemmistö (52 %) informanteista arvioi ”luontevaksi” tai ”melko luontevaksi” virkkeen 4e *Netistä tilaamani paita näyttää oikeasti täysin eriltä ~ erille kuin* kuvissa. Samanlainen suhtautuminen on myös virkkeeseen 4k *Metsässä ilma tuoksuu aivan eriltä ~ erille kuin* kaupungissa: vastaukset hajaantuvat suhteellisen tasaisesti, mutta enemmistö eli 54 % informanteista suhtautuu ilmaukseen myötämielisesti. Molemmissa alakohdissa vastaukset painottuvat niukasti asteikon ääripäihin.

4.3. Yhteenveto

Vaikka kyselyn saatesanoissa (ks. liite) kannustin informantteja olemaan ajattelematta oikeita ja vääriä vastauksia, moni heistä tuntuu suhtautuvan *eri*-sanan käyttöön oikein–

väärin-jaon mukaisesti (esimerkit 12–13). Tällaisissa tapauksissa vastauksia on voinut ohjata sosiaalinen suotavuus (ks. s. 13). Taipumatonta *eri*-muotoa kuvailtiin ”ainoaksi oikeaksi”, ja innovatiivinen taiputus puolestaan kuulosti joidenkin informanttien mielestä ”väärältä”, ”oudolta” tai ”kamalalta” (myös esimerkit 14–15). Kielteisen suhtautumisen lisäksi osa informanteista kokee innovatiivisen käytön luontevaksi (esimerkki 16).

- (12) Saattaa joskus lipsahtaa ”erit” (86-2HK)
- (13) Eri-sanaa ei pitäisi taivuttaa. (124-4K)
- (14) Eri-sanana taivutus ei kuulosta korvaani ollenkaan hyvältä! (84-4K)
- (15) Monet muodot kuullostavat jopa ihan hulluilta. Eri-sana ei esiinny minun kielessäni oikeastaan ikinä taivutettuna. Käytän jotain muuta sanaa, jos eri sellaisenaan ei toimi. (85-4K)
- (16) Tämän tapaisia ilmauksia käytän puhemielessä melko yleisesti. (1-4K)

Tutkielmani kysely mittasi informanttien näkemyksiä omasta kielitajustaan ja kielenkäytöstään. Metametodologisesti voidaan pohtia, tuottivatko informantit innovatiivisia muotoja kyselyn vastauksissa eli kirjoitetussa kielessään vähemmän tai enemmän kuin puhutussa kielessään ja suhtautuvatko he kirjoitettuihin innovaatioihin eri tavalla kuin puhuttuihin (ks. esimerkit 17–18). Informanttien näkemykset voivat siis olla suuntaa antavia mutta jossain määrin myös harhaanjohtavia.

- (17) Eri sana on puhemielessä hyvinkin käytetty mutta tekstinä näyttää ihan oudolta taivutettuna (43-4K)
- (18) Tosi vaikea kuvitella monia näistä arkikieleen. Tekee koko ajan mieli vastata ja kirjoitetun yleiskielen mukaisesti (96-4K)

Informanttien tyypillistä *eri*-sanana käyttöä heijastava tehtävä 1 (ks. liite) osoittaa, että selvä enemmistö (74 %) käyttää *eri*-sanaa suosituksen mukaisesti substantiivipääsanana inkongruenttina adjektiivimääritteenä (esimerkki 19). Informantit kuvailivat myös tehtävien kommenttikentissä *eri*-adjektiivin taipumatonta luonnetta (esimerkit 20–21). Lisäksi eräs informantti kertoi täydentäessään virkkeen *2d Samoissa työpaikoissa käyvät ihmiset viihtyvät vapaa-ajallaan eri harrastuksissa*, että tämä on hänen mielestään *eri*-sanana tavallinen käyttökonteksti. Eräs informantti kyseenalaisti metakielellisessä pohdinnassaan *eri*-lekseimin adjektiivisanaluokan (esimerkki 22).

- (19) *Se on kyllä eri asia!* (39-1V)
- (20) Olen tottunut käyttämään eri-sanaa aina perusmuodossa. (75-2HK)

- (21) Minun kielessäni ”eri” on taipumaton. Tähän on varmaan vaikuttanut se, että tiedän tämän olevan kielenhuollon suositus, mutta se vastaa myös omaa kokemustani suomesta. En muista koskaan taivuttaneeni eri-sanaa tai kuulleen muiden taivuttavan, vaikka olen artikkeleista yms. lukenut sitä taivutettavan. (126-2AK)
- (22) Taipumaton eri ei liene adjektiivi? (127-4K)

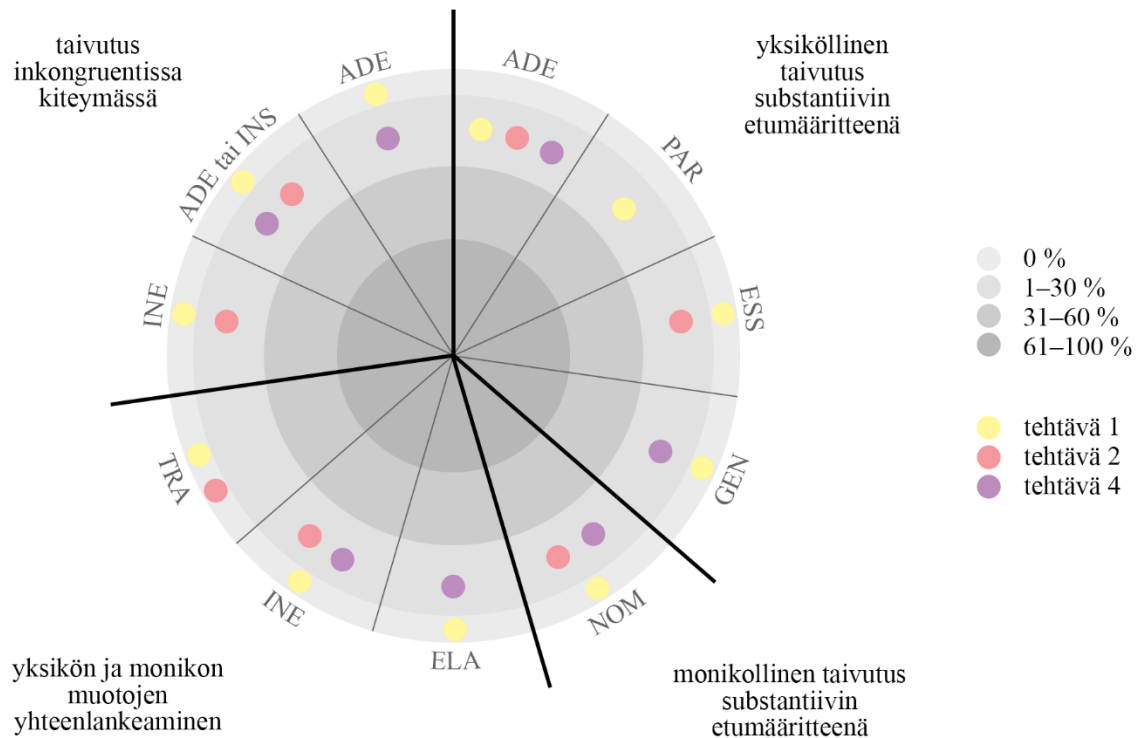
Olen koostanut aineistoni vastauksista ilmiön luontevuutta havainnollistavat kuviot 1 ja 2, joista edellinen ilmentää morfologisten ja jälkimmäinen syntaktisten innovaatioiden luontevuutta. Osa kyselyn tehtävistä oli avoimia ja osa suljettuja, joten niistä saadut tulokset eivät ole suoraan verrattavissa keskenään. Esimerkiksi tehtävän 1 (ks. liite) produktiivisuus korostaa innovatiivisen käytön merkitystä. Jos innovatiivista käyttöä esiintyi kyseisessä tehtävässä vähänkin, on tulos aineistossani huomionarvoinen. Tehtävätyyppien erojen vuoksi olen huomionnut luontevuuksien kuvauksessa kyselyn eri tehtävät. Ne ilmenevät kuvioista värillisinä ympyröinä.

Kunkin käyttökontekstin eli harmaan ympyrän sektorin kohdalla on kustakin ilmiön luontevuutta mittaavasta tehtävästä yksi ympyrä, joka on luontevuutta mittaavien alakohtien tulosten keskiarvo. Esimerkiksi *eri*-adjektiivin nominatiivimuotoista monikollista taivutusta substantiivipääsanana etumäärityksenä mittasivat kyselyn alakohdat 1, 2a, 2h, 4j ja 4l. Innovatiivisen muodon tuotti informanteista 6 % alakohdassa 2a ja 7 % alakohdassa 2h. Näin ollen ilmiön käyttöympäristön luontevuutta tehtävässä 2 ilmentää edellä mainittujen tulosten keskiarvo 6,5 %. Alakohdassa 4j informanteista 33 % ja alakohdassa 4l informanteista 27 % arvioi innovatiivisen virkkeen ”luontevaksi” tai ”melko luontevaksi”. Alakohtien keskiarvo 30 % ilmentää ilmiön käyttökontekstin luontevuutta tehtävässä 4. Harmaan ympyräkuvion kehät kuvaavat prosenttiluokkia. Mitä lähempänä ympyrän keskustaa tehtäviä ilmentävät väriympyrät ovat, sitä luontevammaksi ilmiön käyttökonteksti aineistossani koetaan.

Kuvio 1 osoittaa, että informantit kokevat morfologisen innovatiivisuuden valtaosin epäluontevaksi. Kaikissa tutkimissani käyttökonteksteissa alle kolmannes informanteista suhtautuu ilmiöön myönteisesti. Huomionarvoista on, että morfologisista innovaatioista adessiivi- ja partitiivimuotoinen yksiköllinen taivutus substantiivipääsanana etumäärityksenä edustavat ainoana käyttökonteksteina tehtävässä 1 (ks. liite). Muissa tehtävissä yksikölliseen ja monikolliseen taivutukseen substantiivipääsanana etumäärityksenä

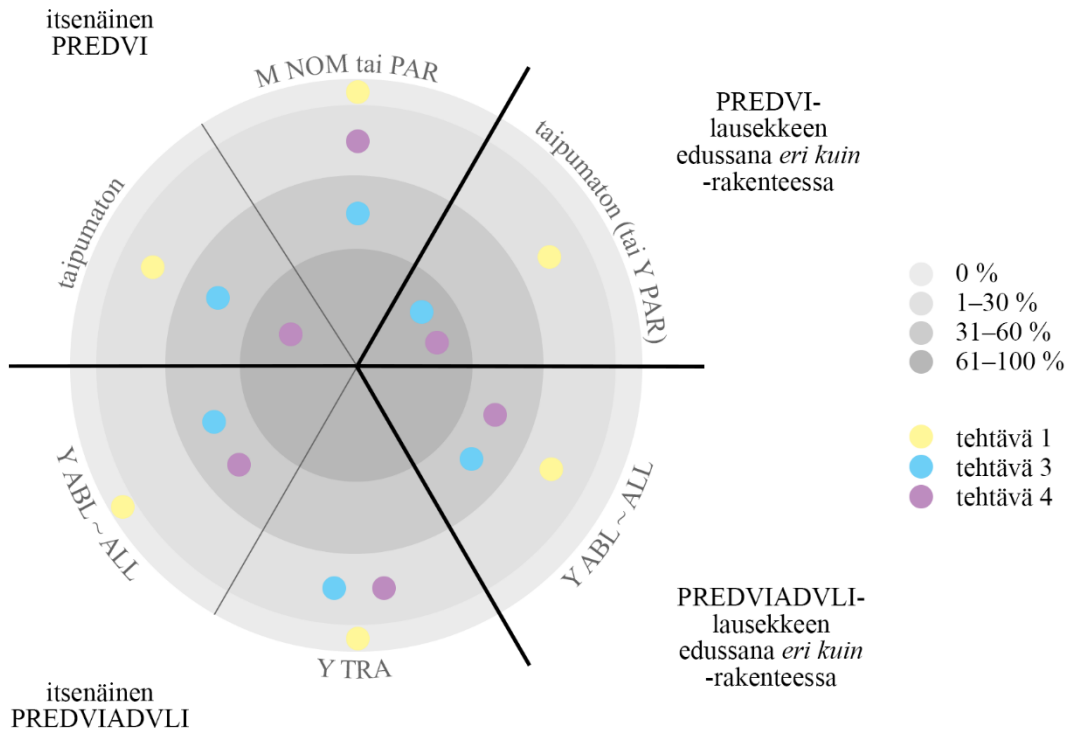

suhtaudutaan verrattain samalla tavalla tutkimissani sijamuodoissa. Poutasen (2019: 20–21) havaitsema yksikön ja monikon muotojen yhteenlankeaminen koetaan suhteellisen epäluontevaksi, etenkin translatiivissa. Myös innovatiiviseen taivutukseen inkongruenteissa kiteymissä suhtaudutaan valtaosin kielteisesti.

KUVIO 1. Morfologisten innovaatioiden luontevuus.

Informantit eivät kommentoineet *eri*-adjektiivin innovatiivista syntaksia yhtä tunneperäisin ilmauksin kuin taivutettuja muotoja. He myös tuottivat produktiivisessa tehtävässä 1 (ks. liite) enemmän syntaktisia innovaatioita kuin morfologisia innovaatioita. Suopeampi suhtautuminen näkyy myös kuviosta 2. Informantit kokevat suositusten vastaisen kielenkäytön verrattain hyväksyttävämmäksi innovatiivisen syntaksin luontevuutta mittaavissa tehtävissä kuin innovatiivisen morfologian luontevuutta mittaavissa tehtävissä. Luontevimmiksi syntaktisiksi innovaatioiksi informantit kokevat *eri*-adjektiivin taipumattomat syntaktiset käyttökontekstit eli taipumattoman, itsenäisen predikatiivin ja taipumattoman predikatiivilausekkeen edussanan *eri kuin* -rakenteessa. Myös tämä tulos ilmentää informanttien myönteisempää suhtautumista innovatiiviseen syntaksiin innovatiiviseen morfologiaan verrattuna.

KUVIO 2. Syntaktisten innovaatioiden luontevuus.

Kuitenkin *eri*-adjektiivin käyttö myös taipuneena predikoivana lauseenjäseneä saa jonkin verran kannatusta. Vertaamalla kuvioita 1 ja 2 voidaan todeta, että informantit kokevat innovatiivisen taiputuksen luontevammaksi predikoivissa funktioissa kuin substantiivipääsanana etumäärityksenä. Eräs informantti pohti lauseaseman vaikutusta *eri*-adjektiivin taiputtamiseen omassa kielenkäytössään: ”Jos *eri*-sana virkkeessä viimeisenä, tulee herkästi lisättyä t loppuun eli erit.” (63-3FK.) Tulos eroaa Poutasen (2019: 14) johtopäätöksestä, jonka mukaan *eri*-adjektiivin innovatiivinen käyttö tuntuu todennäköisesti luontevammalta kongruoivan edussanan vieressä.

Innovatiivisen predikatiiviadverbiaalikäytön luontevuuteen vaikuttaa sijamuoto: ablatiivi- tai allatiivimuotoinen predikatiiviadverbiaali koetaan luontevammaksi kuin translatiivimuotoinen. Tulos kielteisestä suhtautumisesta translatiivitaivutukseen korreloi kuviossa 1 esittämäni innovatiivisen translatiivitaivutuksen epäluontevuuden kanssa. Kuvioista 1 ja 2 sekä aiemmista analyysiluvuista 4.1. ja 4.2. voidaan huomata, että morfologinen innovatiivisuus kulkee myös syntaktisen innovatiivisuuden rinnalla. Predikoivan lauseenjäseneen sijamuoto vaikuttaa informanttien suopeuteen innovaatiota kohtaan.

5. PÄÄTÄNTÖ

Tutkielmani tavoitteena on ollut selvittää, kuinka luontevaksi *eri*-adjektiivin morfologisesti ja syntaktisesti innovatiivinen käyttö koetaan. Olen tarkastellut suhtautumista adjektiivin innovatiiviseen käyttöön suhteessa kielenhuollon suosituksiin, kielioppaisiin ja -oppeihin sekä ilmiön aiempaan tutkimukseen ja käsittelyyn. Tutkielmani avulla olen hakenut vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

1. Miten taipumattoman adjektiivin *eri* taivuttamiseen suhtaudutaan?
2. Miten taipumattoman adjektiivin *eri* syntaktisesti innovatiiviseen käyttöön suhtaudutaan?

Olen kerännyt tutkimusaineistoni kyselylomakkeella, jonka tuottama aineisto on peräisin 206 informantilta. Informanttien suhtautumista ilmiöön heijastaa implisiittisesti se, tuottivatko he innovatiivista kieltä. Ilmiön luontevuudesta kertoo lisäksi se, valitsivatko informantit kielellisiä innovaatioita valmiiden vaihtoehtojen joukosta sekä arvioivatko he valmiit innovatiiviset virkkeet luonteviksi. Tehtävän 3 tulosten reliabiliteettia heikentää se, että osa informanteista ei valinnut annetuista vaihtoehdoista mielestään parasta – mitä tehtävänannossa pyydettiin – vaan he valitsivat esimerkiksi *eri*-adjektiivin sen vuoksi, että se on heidän mielestään lähinnä *erilainen*-adjektiivia. Olen tarkastellut informanttien suhtautumista innovaatioihin eri kulmista eri tehtävätyyppien avulla, jotta koko kyselyn tuottama havaintotieto olisi luotettavaa.

Tutkimukseni perusteella voidaan todeta, että *eri*-adjektiivin innovatiivisen käytön hyväksyttävyyden vaihtelee aineistossani funktioittain ja sijamuodoittain. Etenkin ilmiön innovatiivinen syntaksi tuntuu täyttävän informanttien kielenkäytössä jonkinlaista ilmaisuaukkoa. Innovatiiviseen syntaksiin suhtaudutaan pääosin suopeammin kuin innovatiiviseen morfologiaan. Predikoivana lauseenjäsenenä adjektiivi *eri* koetaan verrattain luontevaksi taipumattomana, itsenäisenä predikatiivina sekä taipumattomana predikatiivilausekkeen edussanana *eri kuin* -rakenteessa. *Eri*-adjektiivin taivutukseen substantiivipääsanana etumäärityksenä suhtaudutaan innovatiivisia syntaktisia funktioita kielteisemmin, mutta tutkimistani sijamuodoista esimerkiksi yksikön adessiivi ja monikon nominaatiivi saavat jonkin verran kannatusta.

Adjektiivin *eri* innovatiivista käyttöä on tutkittu vain vähän (ks. luku 1.2.), ja tämä tutkielma avaa näkymiä innovatiivisen käytön luontevuudesta. Metametodologiselta

kannalta on olennaista tiedostaa, ettei kyselyn tuottama tutkimusaineisto ole yhtä autenttista kuin puhuttu arkikieli, vaikka pyrinkin ottamaan tämän huomioon kyselyä laatiesani. Paremman kokonaiskuvan saamiseksi ilmiöstä tarvittaisiin lisää aineistoja ja analyyseja. Suhtautumista *eri*-adjektiivin innovatiiviseen käyttöön voisi tutkia laajemminkin esimerkiksi vertailemalla eri vertailusanojen luontevuutta lauseenjäsentehtävissä. Predi-koivan *eri*-adjektiivin kannalta olisi mielenkiintoista tarkastella, koetaanko esimerkiksi vertailusanat *eri*, *toinen* ja *muu* toistensa funktionaalisiksi vastineiksi. Morfologisesti kiinnostavaa olisi tutkia, vaikuttaako sijamuotojen yleinen käyttötaajuus *eri*-adjektiivin luontevuuteen eri sijamuodoissa. Myös *eri*-adjektiivin syntaktisen funktion vaikutusta innovatiiviseen taivutukseen voisi tarkastella lisää. Lisäksi koko kielijärjestelmän kannalta voisi tutkia, onko innovatiivista käyttöä myös muilla taipumattomilla adjektiiveilla.

LÄHTEET JA LYHENTEET

Lyhenteet

ABL = ablatiivi

ADE = adessiivi

ALL = allatiivi

ELA = elatiivi

ESS = essiivi

GEN = genetiivi

INE = inessiivi

INS = instruktiivi

M = monikko, monikon

NOM = nominatiivi

PAR = partitiivi

PREDVI = predikatiivi

PREDVIADVLI = predikatiiviadverbiaali

TRA = translatiivi

Y = yksikkö, yksikön

Lähteet

ALANEN, RIIKKA 2011: Kysely tutkijan työkaluna. – Paula Kalaja, Riikka Alanen & Hannele Dufva (toim.), *Kieltä tutkimassa. Tutkielman laatijan opas* s. 146–161. Helsinki: Finn Lectura.

BARTSCH, RENATE 1987: *Norms of language. Theoretical and practical aspects*. London: Longman.

FISKE, SUSAN T. – KINDER, DONALD R. 1981: Involvement, expertise, and schema use. Evidence from political cognition. – Nancy Cantor & John F. Kihlstrom (toim.), *Personality, cognition, and social interaction* s. 171–190. Hillsdale, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.

HAAKANA, MARKKU – MÄNTYNEN, ANNE 2002: Rakas ärsyttävä äidinkieli. Kielestä kysyminen ja tunteet radion kieliohjelmassa. – Ilona Herlin, Jyrki Kalliokoski, Lari

- Kotilainen & Tiina Onikki-Rantajääskö (toim.), *Äidinkielen merkitykset* s. 287–311. SKST 869. Helsinki: SKS.
- HAKANEN, AIMO 1973: *Adjektiivien vastakohtasuhteet suomen kielessä*. SKST 311. Helsinki: SKS.
- HAKULINEN, AULI – KARLSSON, FRED 1979: *Nykysuomen lauseoppia*. SKST 350. Helsinki: SKS.
- HAKULINEN, LAURI 2000 [1978]: *Suomen kielen rakenne ja kehitys*. Viides, muuttamaton painos. Helsinki: Helsingin yliopiston suomen kielen laitos.
- HAMUNEN, MARKUS – HUUMO, TUOMAS 2020: Kielitaju kielentutkijan työkaluna. – Milla Luodonpää-Manni, Markus Hamunen, Reetta Konstenius, Matti Miestamo, Urpo Nikanne & Kaius Sinnemäki (toim.), *Kielentutkimuksen menetelmiä I–IV* s. 199–239. SKST 1457. Helsinki: SKS.
- HEIKKINEN, VESA – MANTILA, HARRI 2011: *Kielemme kohtalo*. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press.
- HIIDENMAA, PIRJO 2003: *Suomen kieli – who cares?* Helsinki: Otava.
- IKOLA, OSMO 1991: *Kielioppi ja kielenopas*. – Osmo Ikola (toim.), *Nykysuomen käsikirja* s. 9–204. Kolmas, uudistettu laitos, kolmas painos. Helsinki: Weilin + Göös.
- ITKONEN, ESA – PAJUNEN, ANNELI 2010: *Empiirisen kielitieteen metodologia*. Helsinki: SKS.
- ITKONEN, TERHO 1976: Syntaktisten vaikutusyhteyksien luonteesta. – *Virittäjä* 80 s. 52–81.
- ITKONEN, TERHO 1978: Verokarhun puhuteltavana. – *Virittäjä* 82 (1) s. 91–98.
- ITKONEN, TERHO 1985: *Kieliopas*. Kolmas painos. Helsinki: Kirjayhtymä.
- ITKONEN, TERHO – MAAMIES, SARI 2011: *Uusi kieliopas*. Neljäs, tarkistettu painos. Helsinki: Tammi.
- KANKAANPÄÄ, SALLI 2013: *Kieliyhjien kirjo*. – *Kielikello* 4/2013.
- KANKAANPÄÄ, SALLI 2015: *Kielitoimisto yleiskielen huoltajana*. – *Kielikello* 1/2015.
- KO1 = Kielitoimiston ohjepankki. Yhdyssana vai ei: ensirakkaus vai ensi rakkaus? <http://www.kielitoimistonohjepankki.fi/ohje/118> (7.11.2022).
- KO2 = Kielitoimiston ohjepankki. Rektioita: maistuu hyvältä ja hyvälle. <http://www.kielitoimistonohjepankki.fi/haku/maistua/ohje/490> (7.11.2022).
- KOIVISTO, VESA 2013: *Suomen sanojen rakenne*. Helsinki: SKS.
- KOLEHMAINEN, TARU 2014: *Kielenhuollon juurilla. Suomen kielen ohjailun historiaa*. Helsinki: SKS.

- KORHONEN, RIITTA 2022: ”Asia on eri” – Yleiskielitalkoiden satoa. – *Kielikello* 2/2022.
- KORJA, EMMA-KATARIINA 2021: Kaikkea paskaa sitä täytyy kokea ja näkeä. *Vokaalivartaloistuminen nähdä-verbin A-infinitiiveissä*. Pro gradu -tutkielma. Oulun yliopiston suomen kielen oppiaine.
- KROSNICK, JON A. 1991: Response strategies for coping with the cognitive demands of attitude measures in surveys. – *Applied cognitive psychology* vol. 5 s. 213–236.
- KS = *Kielitoimiston sanakirja*. 2022. Helsinki: Kotimaisten kielten keskuksen verkkojulkaisu 35. URN:NBN:fi:kotus-201433. <URL <https://www.kielitoimistonsanakirja.fi>>. Päivitettävä julkaisu. Päivitetty 10.11.2022.
- KÄRKKÄINEN, SALLI 2021: Panettu vai pantu, juoksettu vai juostu? Panna- ja juosta-verbien vokaalivartaloistuminen. Pro gradu -tutkielma. Oulun yliopiston suomen kielen oppiaine.
- LAAKSONEN, KAINO – LIEKO, ANNELI 2011: *Suomen kielen äänne- ja muoto-oppi*. Viides, uudistettu painos. Helsinki: Oy Finn Lectura Ab.
- LEINO, PENTTI 1989: Kirjakieli – puutarha vai kansallispuisto? – *Virittäjä* 93 s. 554–571.
- LEINO, PIRKKO 1997: *Suomen kielioppi*. Neljäs, uusittu painos. Helsinki: Otava.
- LEINONEN, ELLA 2022: Hamsteri stressaantuu näkiessään kissan. *Vokaalivartaloistuminen nähdä-verbin E-infinitiiveissä*. Pro gradu -tutkielma. Oulun yliopiston suomen kielen oppiaine.
- LÄNSIMÄKI, MAIJA 2008: Ihmemies on ihme mies. – *Helsingin Sanomat* 12.10.2008 s. C2.
- MARTIN, MAISA 2011: Kokeilua kielellä. Kokeelliset menetelmät kielenoppimisen ja -opetuksen tutkimuksessa. – Paula Kalaja, Riikka Alanen & Hannele Dufva (toim.), *Kieltä tutkimassa. Tutkielman laatijan opas* s. 162–179. Helsinki: Finn Lectura.
- MÄKILÄHDE, ALEKSI – HYNÖNEN, EMMI 2019: Normatiivisuus ja normin käsite kognitiivisessa kieliopissa, peruskielioppiteoriassa ja systeemifunktionaalisessa kieliopissa. – Markus Hamunen, Tommi Nieminen, Tapani Kelomäki & Hannele Dufva (toim.), *Käänteitä ja käsitteitä. Näkökulmia kielitieteelliseen keskusteluun* s. 267–304. SKST 1454. Helsinki: SKS.
- MÄNTYNEN, ANNE – HALONEN, MIA – PIETIKÄINEN, SARI – SOLIN, ANNA 2012: Kieliideologioiden teoriaa ja käytäntöä. – *Virittäjä* 116 s. 325–348.
- NEDERHOF, ANTON J. 1985: Methods of coping with social desirability bias: a review. – *European Journal of Social Psychology* vol. 15 s. 263–280.

- NIKANNE, URPO – PAULSEN, GEDA 2020: Kieliopin tutkimus ja kielioppiteoriat. – Milla Luodonpää-Manni, Markus Hamunen, Reetta Konstenius, Matti Miestamo, Urpo Nikanne & Kaius Sinnemäki (toim.), *Kielentutkimuksen menetelmiä I–IV* s. 749–775. SKST 1457. Helsinki: SKS.
- NS = *Nykysuomen sanakirja*. Helsinki: WSOY 1951–1961.
- OJUTKANGAS, KRISTA – LARJAVAARA, MERI – MIESTAMO, MATTI – YLIKOSKI, JUSSI 2009: *Johdatus kielitieteeseen*. Porvoo: WSOY.
- PALANDER, MARJATTA 2006: Asia ei ole ”eri”. – *Kielikello* 1/2006.
- PENTTILÄ, AARNI 1963: *Suomen kielioppi*. Toinen, tarkistettu painos. Porvoo: WSOY.
- POUTANEN, LYYDIA 2019: *Taipumattoman taivutusta. Eri-adjektiivin sijataivutus Suomi24-aineistossa*. Kandidaatintutkielma. Tampereen yliopiston informaatioteknologian ja viestinnän tiedekunta.
- PS = *Suomen kielen perussanakirja*. Helsinki: Valtion painatuskeskus & Kotimaisten kielten tutkimuskeskus 1990–1994.
- PUNTTILA, MATTI 1985: *Nominien superlatiivisuuden ilmaiseminen. Vertailun typologiaa ja Kymenlaakson tienoon murteiden tarkastelua*. SKST 421. Helsinki: SKS.
- PUUSA, ANU 2020: Näkökulmia laadullisen aineiston analysointiin. – Anu Puusa & Pauli Juuti (toim.), *Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät* s. 145–156. Helsinki: Gaudeamus.
- RINTALA, PÄIVI 1992: Suomen kirjakielen normeista. – *Sananjalka* 34 s. 47–68.
- RÄIKKÄLÄ, ANNELI 1986: Eri. – *Kielikello* 3/1986.
- SHORE, SUSANNA 2020: *Lauseita ja vesinokkaeläimiä. Perinteisestä funktionaaliseen lauseoppiin*. SKST 1460. Helsinki: SKS.
- SKS(T) = Suomalaisen Kirjallisuuden Seura(n Toimituksia).
- SMS = *Suomen murteiden sanakirja*. 2022. Helsinki: Kotimaisten kielten keskuksen verkkojulkaisuja 30. URN:NBN:fi:kotus-201110. <URL <https://kaino.kotus.fi/sms/>>. Päivitettävä julkaisu. Päivitetty 10.6.2022.
- SORJANEN, TIMO 1997: *Suomen kieli. Käyttäjän käsikirja. Opas suomea puhuville ja kirjoittaville*. Jyväskylä: Gummerus.
- VANHATALO, ULLA – VEHKALAHTI, KIMMO 2020: Kysely. – Milla Luodonpää-Manni, Markus Hamunen, Reetta Konstenius, Matti Miestamo, Urpo Nikanne & Kaius Sinnemäki (toim.), *Kielentutkimuksen menetelmiä I–IV* s. 240–273. SKST 1457. Helsinki: SKS.
- VEHKALAHTI, KIMMO 2008: *Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät*. Helsinki: Tammi.

VILKUNA, MARIA 2000: *Suomen lauseopin perusteet*. Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen julkaisuja 90. Helsinki: Edita.

VISK = HAKULINEN, AULI – VILKUNA, MARIA – KORHONEN, RIITTA – KOIVISTO, VESA – HEINONEN, TARJA RIITTA – ALHO, IRJA 2008: *Ison suomen kieliopin verkkoversio*. Helsinki: SKS, Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, Helsingin yliopiston suomen kielen ja kotimaisen kirjallisuuden laitos. URN:ISBN:978-952-5446-35-7. <https://scripta.kotus.fi/visk/etusivu.php>. (28.9.2022).

LIITE. Kyselylomake.

Kysely

Hei!

Olen Oulun yliopiston opiskelija ja tutkin suomen kielen *eri*-sanaa. Kerään tällä kyselyllä aineistoa tutkielmaani varten. Kysely on anonyymi.

Kyselyssä ei ole oikeita tai vääriä vastauksia. Älä mieti koulussa oppimiasi kieliopin sääntöjä vaan vastaa oman intuitiosi ja puhutun kielen tajusi perusteella. Kommentit ja perustelut eivät ole pakollisia, mutta ne ovat erittäin tervetulleita.

Suuri kiitos vastauksestasi jo etukäteen!

Terveisin Reeta Östberg

1. Kirjoita mikä tahansa virke, jossa käytät sanaa *eri* omalle puhekiellesi tyypillisellä tavalla. *

Vastaus tallentuu, kun painat Seuraava-painiketta.

---

2. Täydennä virkkeet käyttäen sanaa *eri* omalle puhekiellesi tyypillisellä tavalla.

a. *Onko muita, jotka laittavat joka päivälle _____ vaatteet? **

Kommentit/perustelut _____

b. *Tuntuu, että olemme muuttuneet vuosien aikana täysin _____ ihmisiksi. **

Kommentit/perustelut _____

c. *Lapsi käsittää nämä asiat yleensä _____ lailla kuin aikuinen. **

Kommentit/perustelut _____

d. *Samoissa työpaikoissa käyvät ihmiset viihtyvät vapaa-ajallaan _____ harrastuksissa. **

Kommentit/perustelut _____

e. *Jokainen kuntoutuja hyötyy samasta ohjauksesta _____ määrin. **

Kommentit/perustelut _____

f. *Vierailu toteutui _____ päivänä kuin olin suunnitellut. **

Kommentit/perustelut _____

g. *Näissä vaatteissa kiinnitän vastaantulijoiden huomion ihan _____ tavoin kuin aiemmin. **

Kommentit/perustelut _____

h. *Jokaisella kannattaa olla kesäksi ja talveksi _____ kengät. **

Kommentit/perustelut _____

3. Valitse mielestäsi paras vaihtoehto.

a. *Viron kielessä on samoja sanoja kuin suomen kielessä, mutta joidenkin merkitys on _____.* *

- muu
- eri
- toinen

Kommentit/perustelut _____

b. *Elämä eron jälkeen on tuntunut _____.* *

- toiselta/toiselle
- muulta/muulle
- eriltä/erille

Kommentit/perustelut _____

c. *Lainahakemuksessa ilmoittamasi bruttotulon täytyy olla _____ kuin nettotulo. **

- eri
- toinen
- muu

Kommentit/perustelut _____

d. *Kun kuulin tapahtuneesta, suunnitelmani muuttui _____.* *

- muuksi
- eriksi
- toiseksi

Kommentit/perustelut _____

e. *Elokuvan juoni vaikuttaa _____ kuin kirjan.* *

- toiselta/toiselle
- muulta/muulle
- eriltä/erille

Kommentit/perustelut _____

f. *Uuden reseptin mausteet ovat täysin _____.* *

- erit
- toiset
- muut

Kommentit/perustelut _____

g. *On niitäkin ihmisiä, jotka uskaltavat olla _____ mieltä kuin valtaosa väestöstä.*

*

- muuta
- eriä
- toista

Kommentit/perustelut _____

4. Arvioi oman intuitiosi ja puhutun kielen tajusi pohjalta, kuinka luontevalta ilmaus kuulostaa. *

1 = epäluontevalta

2 = melko epäluontevalta

3 = melko luontevalta

4 = luontevalta

	1	2	3	4
a. Tällä hetkellä työllisyystilanne on eri kuin ennen pandemiaa.	☐	☐	☐	☐
b. Ymmärrän onnellisuuden erillä tavalla kuin sinä.	☐	☐	☐	☐
c. He elävät aivan erissä maailmoissa.	☐	☐	☐	☐
d. Toki edustusfarkut ja pihaverkkarit ovat eri housut.	☐	☐	☐	☐
e. Netistä tilaamani paita näyttää oikeasti täysin eriltä/erille kuin kuvissa.	☐	☐	☐	☐
f. Päätäjien mielipiteet ovat toisaalta samoja, toisaalta erejä.	☐	☐	☐	☐
g. Täytyy muistaa, että Michael Monroe on erin genren edustaja.	☐	☐	☐	☐
h. Ihmiset heräävät erillä puolin maailmaa ja pystyvät internetin välityksellä keskustelemaan keskenään.	☐	☐	☐	☐
i. Tulipalot syttyivät eristä syistä kuin luultiin.	☐	☐	☐	☐
j. Kissoille ja ihmisille on täysin erit lääkkeet, eikä niitä kannata sekoittaa.	☐	☐	☐	☐
k. Metsässä ilma tuoksuu aivan eriltä/erille kuin kaupungissa.	☐	☐	☐	☐
l. Sosiaaliviranomaisilla saattaa olla ihan erit näkemykset lapsen huoltajuudesta.	☐	☐	☐	☐
m. Voiko lääke olla sama, vaikka vaikuttava aine olisi eri?	☐	☐	☐	☐
n. Jos käyttäisin intialaisia mausteita, keitto maistuisi aivan eriltä/erille.	☐	☐	☐	☐
o. Tarkistuksen jälkeen lopputulos muuttui eriksi.	☐	☐	☐	☐
p. Jos asuisin ulkomailla, olisin varmasti erillä tavoin onnellinen.	☐	☐	☐	☐
q. Muista, että otsikon fontti on eri kuin leipätekstin fontti.	☐	☐	☐	☐
r. Suhtaudun lapsiin ja aikuisiin eri lailla.	☐	☐	☐	☐

Kommentit/perustelut _____

Taustatiedot

Näitä tietoja ei yhdistetä vastauksiisi.

Äidinkielenesi *

Ikäsi *

- alle 16
- 16–30
- 31–45
- 46–60
- 61–75
- yli 75

Sukupuolesi *

- nainen
- mies
- muu
- en halua kertoa